N°. 286. A°. 1861

ZATURDAG 30 NOVEMBER.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is ƒ 24 's jaars of ƒ 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaars en Postkantoren Abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat, Wijk 10, N°. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels.... ƒ 1.—
Iedere regel meer. - 0.20
Andere Advertentiën per regel . . . . - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

Aanbestedingen in Indië.

Groot was onze verwondering, onze bevreemding; groot was onze ontsteltenis, onze vrees, toen wij in de *Javasche Courant* (het officieel blad der Indische Regering, de Nederl. Indische Staatscourant,) door den waarnemenden hoofd-intendant der militaire administratie te Batavia aangekondigd zagen „dat in de maand januarij aanstaande (d. i. 1862) op een nader te bepalen dag, door de onder-intendanten te Batavia, Samarang, Sourabaija en Padang ten hunnen bureele publieke aanbesteding zou worden gehouden voor de levering ten behoeve van het militair departement gedurende het jaar 1863, wat Batavia betreft, van ...eiers en gewone goederen en, wat de drie andere plaatsen betreft, alleen van *gewone goederen*."

Wij gewaagden van onze verwondering en bevreemding, die niet voortgebragt werden door de opwellingen van het oogenblik, maar integendeel bij eene nadere beschouwing nog toenemen.

Welke kan toch de drijfveer van die Regeringsdaad wezen dan het beoogen van voordeel voor den Staat; daar in plaats van *voordeel*, zou *nadeel* verkregen worden. Wij plaatsen ons bij deze beschouwing op het eenmaal door de Regering ten onregte ingenomen standpunt — dat men nu trouwens niet plotseling kan verlaten — dat het voor den Staat benoodigde in Nederland moet gefabriceerd zijn; hoezeer onze opmerkingen evenzeer ook bij eene geheel onbeperkte concurrentie zouden gelden.

Ieder aannemer zal immers den prijs van het te leveren goed (zijne aannemingssom) berekenen naar het *kapitaal* dat het goed hem kost, de *rente* van dat kapitaal, en de *assurantie-premie* geëvenredigd naar het gevaar dat hij loopt.

Wij vatten hier assurantie-premie niet op in de enge beteekenis, die het handelsgebruik er aan hecht heeft, maar in die van vergoeding voor het gevaar van het mogelijke verlies, onverschillig of hij het gevaar zelf loopt, en dan ook voor zich zelven de assurantie-premie berekent, dan wel of hij de risico tegen betaling eener premie, nl. der assurantie-premie, aan eenen anderen, nl. den verzekeraar, overdraagt.

Hoe de aannemer ook met de risico denkt te leven, of hij die zelf op zich neemt, of aan een' ander' overdraagt, steeds zal zij bij zijne inschrijvingssom in rekening gebragt worden.

En hierin ligt juist het groote nadeel voor den Staat, daar de risico bij uitbestedingen in Indië veel grooter is, dan indien die hier te Lande gedaan worden. Een enkel woord zal dit voldoende duidelijk maken.

Bij bestedingen en leveringen in Indië zal de aannemer in aanmerking nemen de transportkosten, welke bij eventuele afkeuring nog ten zijnen laste komen, de geringe waarde die zijne goederen — als geene voorwerpen van dagelijksch verbruik — dan dáár ginds zullen hebben. En zij zullen schier geene waarde hebben, want hij zal ze in Indie, waar dan nog een hoog inkomend regt moet betaald worden, tegen een redelijken prijs willen verkoopen? Van terugzending naar Nederland kan geen sprake zijn, want de dubbele vracht en assurantiepenningen zouden welligt de waarden van de grove stoffen overtreffen; ook zal hij niet uit het oog verliezen dat zijne goederen maanden buiten zijn toezigt zijn, en dus buiten zijne schuld kunnen gedeterioreerd worden met de noodlottige gevolgen die dit voor hem hebben zal; en zijne berekening zal ook wel beraamd zijn naar het rente-verlies dat hij lijdt, door een gedeelte van zijn kapitaal zoo geruimen tijd op onzekere kansen werkteloos te moeten laten liggen, en naar de commissie-loonen, die hij op de plaats der verzending en aankomst te betalen heeft.

Van transport-kosten en assurantieloon spreken wij, in geval van goedkeuring der aangenomene goederen, niet, omdat het dan eene *vrij* onverschillige zaak wordt, of de Staat, als aanbesteder, dan wel de aannemer die voldoet. Wij zeggen „eene *vrij* onverschillige zaak," omdat de aanbesteder bij het vervoer van groote hoeveelheden goedkooper zal slagen dan de aannemer, die slechts eene kleine leverantie doet.

Het doel kan toch niet geweest zijn om die goederen in Indië te doen confectionneren, waarheen ze eerst uit de Nederlandsche fabrieken — volgens het aangenomen stelsel — moesten verzonden worden want vindt men in Indië op dit oogenblik daartoe bekwame handen? Wij betwijfelen het. Zouden de fabriekanten ook in genoegzamen getale in Indië voorhanden zijn?

Men zou haast zeggen dat dit wel het doel was, want de voorwaarden der aanbesteding schijnen hier te Lande niet ter lezing te liggen, althans officieel is daarvan geene kennis gegeven; het niet-publiceeren hier te Lande en het late tijdstip waarop de kennisgeving, eerst in Augustus in de Javasche Courant geplaatst, ter oore van de gadingebbenden in Nederland moest komen, doet den schijn ontstaan alsof men onze industriëlen feitelijk van de concurrentie wilde uitsluiten; dus Indië van Nederland, en niet Nederland van Indië onafhankelijk maken!

Wij zagen, zoo als wij boven opmerkten, die mededeeling met groote ontsteltenis en vrees te gemoet. Want hoeveel nijvere handen vinden daarin niet hun schraal dagelijksch brood? In particuliere ondernemingen zullen wij niet treden; aan het Ministerie van Kolonien weet men zeer goed hoe aanzienlijk die sommen zijn; als een voorbeeld halen wij eenvoudig aan, dat de Leydsche Maatschappij van Weldadigheid in haar boekjaar 1860 bijna ƒ 30,000 van dat Ministerie aan werkloonen ontvangen heeft.

Hoe treurig moesten de vooruitzigten niet zijn bij den ophanden zijnden winter, nu ook die bron van welvaart zou gestopt worden, en wel nu reeds honderden ook in ons Vaderland, ten gevolge van het geheel of gedeeltelijk stilstaan der katoen-fabrieken, geheel of gedeeltelijk van hunne middelen van bestaan beroofd zijn.

Nog eene andere vraag: welk werk zou men voortaan de gevangenen doen verrigten, die zich nu grootendeels onledig houden met het confectionneren van de ook voor Indië benoodigde militaire kleedingstukken? Zeker .... het smeden van spoorwegstaven.

Maar gelukkig onze vrees is ijdel bevonden, door de kennisgeving van den Minister van Kolonien in de Staats-Courant van 27 november jl., dat hij onverwijld nadat de aandacht op voormelde aankondiging was gevallen, en wel met de overlandpost van het begin dezer maand, het Indisch bestuur aangeschreven had om de aanbesteding niet te doen plaats hebben; maar al is onze ontsteltenis bezworen, onze verwondering en bevreemding *niet*, integendeel ze is overgeslagen tot verbazing, want wij lezen in die ministeriële kennisgeving dat er „door zijnen voorganger aan het Indisch bestuur magtiging was verstrekt om bij wijze van proef een gedeelte der provisien en eenige andere in den handel voorkomende artikelen, met name verwwaren, oliën, spijkers, huidkoper, muntsmetaal, Engelsch en Zweedsch ijzer, staal lood, blik, lood- en zinkwit en glazen ruiten, plaatselijk aan te schaffen, wanneer die artikelen in Indië tot aannemelijke prijzen te verkrijgen zijn."

Hoe nu in die serie van opgenoemde voorwerpen, meest alle *grondstoffen*, door de Indische militaire administratie ook gefabriceerde kleedingstukken en andere militaire goederen kan gelezen worden, is ons onbegrijpelijk, even als veel van hetgeen wij over Indië lezen en hooren.

De eenige wijze waarop wij het kunnen verklaren is deze, dat de Indische militaire administratie de Romeinsche Juristen wil evenaren, neen overtreffen in hunne wijze van uitlegging, door de eigenlijke beteekenis der woorden ondergeschikt te maken aan de werkelijke of veronderstelde bedoeling van den spreker of schrijver, maar neen! ook dat is nog te eng, zij leert ons dat er nog een kortere weg is om iemands gedachten te vernemen dan door middel van den telegraaf, door ze..... te gissen.

Werkelijk, het Indische bestuur begint besef te krijgen van *selfgovernment* (o dat naburige Singapore!). Moge het niet overslaan tot de inlanders, wat zeer te vreezen is in een Land, waar alles van de Regering uitgaat en waar alles een echo is van hare woorden en daden. Arme spoorwegen! arme waterwegen! arme slaven in West-Indië! Wee dan u allen, die uw heil van de Indische *batige sloten* te wachten hebt!

BUITENLAND.

ENGELAND.

LONDEN 28 November.

(*Particuliere Correspondentie.*)

Had ik vroeger wel eens te klagen over gebrek aan stof, ten opzigte der buitenlandsche en binnenlandsche aangelegenheden, nu verdringt de eene gebeurtenis de andere, en ik zou de schoonste aanleiding hebben voor een indrukwekkenden brief. Maar de telegraaf is mij natuurlijk reeds vooruitgesneld en het nieuwtje is er af. Ik zal dus in grootere volledigheid mijne toevlugt moeten zoeken. Even over één ure kwam hier eergisteren ter beurze het berigt van het aan de Zuidelijke commissarissen gepleegde geweld. De tijding maakte zulk een indruk, dat de zaken gedurende eenige oogenblikken werden vergeten, en alle gesprekken slechts over Amerika liepen. De een zag er een *casus belli* in, de ander een ongelukkig incident, dat nog wel langs vriendschappelijken weg kon worden verholpen. Allen waren het echter eens, dat de zaak van ernstigen aard was. De fondsen daalden dan ook merkelijk, vooral toen om vier ure de bijzonderheden bekend werden.

Toen de heeren Slidell en Mason besloten hadden de blokkade voor Charleston te forceren, kozen ze voor deze gevaarlijke onderneming de Theodora, een flink gebouwd snelzeilend stoombootje. Vrijdag 11 october, even vóór middernacht, begaven zij zich aan boord met hun gezelschap, bestaande uit de volgende personen: de heer J. Mason, van Virginië, en zijn secretaris Macferlane; de heer John Slidell, van Louisiana, met zijne vrouw en twee dochters; de heer Eustis (secretaris van den heer Slidell) met zijne vrouw, kolonel Le Mat en eenige anderen. Toen men in de nabijheid van Fort Sumter kwam, werden alle lichten aan boord uitgedoofd, en men ontsnapte onopgemerkt aan de blokkade, zoodat zij den 16den behouden te Cuba aankwamen.

Zij verlieten Havana 7 november, aan boord van de Trent, maar reeds den volgenden dag ontdekte men in de engte tusschen de riffen bij het licht van Paradon Grande (Bahama kanaal) een groot oorlogschip, dat blijkbaar op de wacht lag, om de boot den doortogt te betwisten.

De verdere gebeurtenissen zijn u reeds gedeeltelijk bekend. De beide heeren met hunne secretarissen werden genoodzaakt op het Amerikaansche schip over te gaan. Luitenant Fairfax zeide ook instructiën te hebben ontvangen, om kapitein Moir (van de Trent) met zijne papieren aan boord te brengen, waarop deze zich naar het halfdek begaf, zeggende: „Als gij mij noodig hebt, kunt gij mij daar vinden." De luitenant gaf toen geen verder gevolg aan de zaak. Men zegt ook, maar dit verdient bevestiging, dat de Amerikanen zeer onbeschoft te werk gingen. De heer Slidell bevond zich met zijne echtgenoot in de kajuit om zijne papieren te schikken, terwijl mejufvrouw Slidell voor de deur stond, en niemand binnen wilde laten. Luitenant Fairfax trachtte haar met geweld te verwijderen, maar zijn gezigt maakte toen op vrij onaangename wijze kennis met hare hand. Hij gaf daarop een marinier bevel de jonge dame weg te brengen, onmiddellijk trad de soldaat nader met gevelde bajonnet, en zou waarschijnlijk het meisje hebben gewond, zoo de heer Williams, die met het overbrengen der mail belast was, haar niet beschermd had.

Zoodra men hier de aankomst van de La Plata had vernomen, stoomde kapitein Pegrim — van de Nashville — haar te gemoet, ten einde de heeren Slidell en Mason te ontvangen. Hij was echter niet verwonderd de heeren niet te zien, daar hij reeds van te voren verzekerd had, dat de Regering der Vereenigde Staten voornemens was de commissarissen op te ligten. De zich nog aan boord bevindende dames vertrokken daarop onder zijn geleide eerst naar de Nashville, en toen met den trein naar Londen.

Wat nu de gevolgen betreft, die deze zaak hebben zal, het is moeijelijk daarover nu een oordeel te vellen. Waren graaf Derby of lord Malmesbury aan het bewind, dan zoude ik u zeker oorlog voorspellen. Het tegenwoordig Ministerie laat zich echter niet zoo ligt door den eersten indruk medeslepen, en men verwacht dus voorzigtigheid zonder zwakheid. Alles zal van de Amerikaansche Regering afhangen. Men kan bijna niet onderstellen, dat de handeling op deze wijze is bedoeld; men moet gelooven dat Fairfax zijne instructiën te buiten is gegaan en dat dus het Amerikaansche bestuur spoedig volledige voldoening zal geven. Gebeurt dit niet, dan staat een oorlog voor de deur, want de geheele bevolking hier is over de gebeurtenis zeer verontwaardigd, en zelfs anders tegen over het Noorden zeer gematigde bladen zijn nu zoo vrij het Kabinet van Washington een programma te geven van de mogelijke gevolgen: „Al de Zuidelijke havens kunnen door ons in een oogwenk worden geopend, en in ruil voor de katoen vloeit dan den opstand alles toe, wat zij behoeft. En wanneer het noodig is, kunnen wij dan nog bovendien met weinig kosten volop werk geven aan al de San Jacinto's die het Noorden bijeenbrengen kan, en aan het halve leger van den Potomac er bij."

Ook te Liverpool heeft de zaak natuurlijk niet weinig sensatie gemaakt. Zoodra zij bekend was is eene vergadering belegd in het locaal der katoenverkoopingen. Met luider stem riep men den heer Spence — een koopman van Liverpool, die over den hangenden strijd in Amerika een belangrijk werk geschreven heeft — tot het presidium. De heer Spence zeide dat hij daartoe zeer gaarne zoude overgaan, en nu werd het volgende voorstel ter tafel gebragt: „De vergadering, met verontwaardiging vernomen hebbende, enz., dringt ernstig bij de Regering aan op handhaving van de eer der Britsche vlag." Het voorstel werd met daverende toejuiching ontvangen. Sommige heeren trachtten de vergadering te overtuigen, dat 1°, het berigt nog nadere bevestiging behoefde, en 2°, in elk geval de zaak eene kwestie was van het volkenregt, die door kooplieden moeijelijk kon worden beslist, maar het voorstel werd door eene groote meerderheid, en op zeer luidruchtige wijze, aangenomen.

Voor men nu echter den President der Vereenigde Staten in zijn eigen Land gaat opzoeken, moet men zich tevreden stellen hem hier te Londen in effigie te zien. Daartoe heeft madame Tussaud ons in de gelegenheid gesteld, door een harer kunstenaars naar Washington te zenden, om van den heer Lincoln naar het leven eene afbeelding in was te vervaardigen. De zaak is uitmuntend gelukt en sedert eenige dagen kan men in hare beroemde galerij in Bakerstreet, een vrij groot elegant heer vinden, met een donker yankee uiterlijk, zwart haar en donkerbruine oogen, hooge jukbeenderen en een hoog, zwaar gerimpeld voorhoofd, en daarbij het opschrift: Abraham Lincoln, Pres. der V. S. van Noord-Amerika.

Eene andere tijding heeft ter beurze van Liverpool ook veel verbazing gewekt. In de nieuwskamer werd namelijk eergisteren het berigt aangeplakt, dat de Bermuda — hetzelfde vaartuig dat voor eene maand met eene lading krijgsbehoeften van Liverpool de blokkade voor Savannah verbrak — te Havre met 1780 balen katoen was aangekomen. Het schijnt dus dat de blokkade alles behalve volkomen is, en men verzekerde dan ook als stellig, dat de Bermuda niet het eenige schip was, waarvan men buiten de Nashville spoedig hooren zoude.

Men moet hieruit echter niet afleiden dat de Zuidelijken elke gelegenheid aangrijpen om hun katoen te leveren. Het tegendeel is waar. De kapitein van de Bermuda kreeg zijne lading om niet, uit dankbaarheid dat hij de Zuidelijken van nieuwe krijgsbehoeften voorzag, maar de Helena, die intusschen ook de blokkade is ontkomen, en eergisteren te Liverpool binnenliep, had voor haar vertrek uit Charleston 250 balen katoen aan boord, die zij eerst moest ontschepen voor men haar toeliet te vertrekken. Deze katoen behoorde aan de eigenaars van het schip, die bekend staan als ijverige aanhangers van de Zuidelijke zaak.

De katoen-kwestie zal, vermoed ik, uwen lezers, ook in verband met uwe vruchtbare Oost-Indische bezittingen, niet weinig belang inboezemen. Ik meen derhalve wel te doen hunne aandacht te vestigen op een in Boston verschenen blaauwboekje, dat sedert kort ook hier verkrijgbaar is gesteld. Het voert ten titel: Goedkoop katoen door vrijen arbeid („Cheap cotton by Free Labour, by a cotton manufacturer"), en is zeer belangrijk, reeds door de menigte zaken die men er, omtrent den katoenteelt, uit degelijke bronnen in vindt verzameld. Onder anderen bevat het uit de opgaven van Zuidelijke planters eene vrij volledige statistiek van de productie tot in het midden van het loopende jaar, die juist omdat zij volstrekt niet met dit doel geschreven is, en dus uit onverdachte bron komt, van het hoogste gewigt kan zijn voor ieder, die in andere werelddeelen de productie wil bevorderen.

De „Manufacturer" bewijst, dat de grootste voorraad, die tot heden aanwezig was, nog altijd beneden de behoeften is gebleven, dat verder die voorraad nooit een bepaald bedrag kan overschrijden, zoolang alles in den tegenwoordigen toestand blijft, omdat, waar slavernij bestaat, geen extra-arbeid mogelijk is.

De gevolgtrekkingen, die hij daaruit verder afleidt voor Amerika, vooral voor de emancipatie der slaven, zijn hoogst gewigtig, maar daar zij minder in verband staan met het nut, wat men ten uwent, uit zijne opgaven kon trekken, zal ik den weetgierigen lezer daaromtrent naar het werkje zelve verwijzen.

De zaak van Oxford is geheel anders afgeloopen dan ik verwachtte. Ll. dingsdag is het statuut — waarbij besloten werd professor Jowett een honorarium toe te kennen in evenredigheid tot zijne verdiensten — in stemming gebragt en met eene kleine meerderheid verworpen. De verhouding was als volgt: — „Non placet," 99, „Placet" 96.

Het is bijna onbegrijpelijk: de mannen die daar hunne stem uitbragten zijn leden van eene der geleerdste instellingen der wereld, en men kan zich dus niet genoeg verwonderen, over de kortzigtige onverdraagzaamheid, die nu ten derden of vierden male reeds een hoogst regtvaardigen maatregel verijdelt. Het is een nieuw bewijs, dat de commissien, aan welke in der tijd de enquête naar den toestand der hoogeschool werd opgedragen, zeer verkeerd hebben gezien, toen zij het eigenaardig geestelijk karakter van Oxford bij de hervormingen onaangetast wilden laten. Niettegenstaande alle verbeteringen, die toen zijn aangebragt, is de geest van kerkelijke tyrannie niet van de instelling gebannen. Even als vroeger blijft zij er oppermagtig heerschen.

Van tijd tot tijd melden de dagbladen ons voorbeelden van menschen, die op bijzonder hoogen ouderdom gestorven zijn. Gewoonlijk zijn dit exceptiën op den helaas al te algemeenen regel. Onlangs ontdekte ik echter in een onzer dagbladen eene geheele gemeente van oude mannen en vrouwen. Te Wingham namelijk heeft op den 14 november eene zekere jufvrouw Smith haar honderdsten verjaardag gevierd, en men meldt bij die gelegenheid dat men te Wingham iemand van 70 jaar jong noemt, daar er onderscheidene menschen van boven de 90 nog in het genot van uitmuntende gezondheid zijn. De oude heer Smith stierf in 1856 op zijn 96ste jaar, en van een ander pachter van 75 jaar wordt gemeld, dat hij nog arbeidt als een jongeling van 25. Ik vrees dat wij het hier in Londen zoo ver niet zullen brengen.

Gisteren is onder presidium van den heer J. D. Powles eene vergadering gehouden van Equador-fondsen-houders.

Uit de verklaring van den president bleek, dat het Gouvernement van Equador aan de agenten der fondsen-houders te Guayaquil — Gutierrez en Co. — £ 10,075 hadden doen toekomen, welke gelden niet aan de houders der fondsen waren overgemaakt. Wanneer dit geschied ware zouden de commissarissen twee dividenden hebben kunnen uitkeeren. In handen van de heeren Gibbs bevond zich namelijk £ 6,437, 9 s. 6 d.; in handen van den consul £ 5 131; verder moest men de regten nog ontvangen voor augustus

en september, waarvan het juiste bedrag nog onbekend is. Het Gouvernement was £ 21,700 schuldig, en het dividend was betaald tot 1 mei 1860, zoodat er dus nog drie moesten worden ontvangen. Het bedrag der regten was dit jaar zeer bevredigend geweest. Tot julij was 106,000 dollars ontvangen, en 100,000 is genoeg om 1 percent uit te keeren. De handel was in zoo gunstigen toestand, dat de opbrengst der regten waarschijnlijk zou toenemen, tenzij de voorgenomene blokkade van Guayaquil door Peru daarin belemmering bragt. Men had zich echter tot graaf Russell gewend, ten einde te verzoeken, dat die blokkade door de Engelsche Regering niet werd geduld; op dit schrijven is echter nog geen antwoord gekomen.

Daarop werden de volgende voorstellen met algemeene stemmen aangenomen:

1. De vergadering heeft met leedwezen vernomen, dat de firma Gutierrez en Co. in gebreke blijft de haar toevertrouwde som over te maken.

2. In aanmerking nemende de vroegere reputatie der firma, en de bijzondere aard van het haar toevertrouwde, hoopt de vergadering, dat de firma maatregelen nemen zal, ten einde de som nog hare bestemming bereike.

3. De commissie der fondsen-houders wordt gemagtigd alle stappen te doen, die zij in het belang harer committenten noodig zal keuren.

4. De vergadering verneemt met genoegen dat de Regering van Equador voornemens is, te beginnen met het volgende jaar, bij maandelijksche betalingen, het bedrag te likwideren, dat zij nog aan de fondsenhouders, ten gevolge van den oorlog tusschen Peru en Equador in 1859, schuldig is.

Naar aanleiding der beide gruwelijke misdaden, die onlangs in het kamp van Aldershot zijn gepleegd, zal, naar men verzekert, weldra eene enquête worden ingesteld, naar de oorzaken van de ontevredenheid der manschappen.

De dagbladen van Havre vermelden, dat den Amerikaanschen generaal Winfield Scott, bij zijne aankomst met de Arago, door de zich daar bevindende Amerikaansche koopvaardij-kapiteins eene schitterende hulde werd gebragt. Alle schepen en ook de straten waren met Amerikaansche en Fransche vlaggen versierd. Toen de generaal de boot verliet liet men hem onder eene Amerikaansche vlag doorgaan, die door verscheidene kapiteins werd vastgehouden, terwijl men hem met daverend gejuich begroette. De generaal is met zijn zoon kolonel Scott en diens echtgenoot naar Parijs vertrokken, en heeft zijn intrek genomen in het hotel Rivoli, waar zijne vrouw zich reeds bevond.

— In den nacht van dingsdag op woensdag heeft in het zuidelijk gedeelte van Londen een storm groote schade aan daken, boomen en kleine vaartuigen te weeg gebragt, terwijl te Woolwich drie oude huizen ingestort en drie schepen op het strand geworpen zijn.

— In de laatstleden zaturdag geëindigde week is het cijfer der sterfgevallen in deze hoofdstad aanzienlijk toegenomen; en van 1251 tot op 1434 gestegen, hetwelk ook hooger is dan het gemiddelde in dezelfde week der tien vorige jaren. Onder de gestorvenen waren er 271 die den meer dan 60jarigen leeftijd bereikt hadden.

Het getal der in de vorige week hier geborenen was 1853, namelijk 939 jongens en 914 meisjes, zijnde 229 boven het gemiddelde in dezelfde week der jaren 1851 tot 1860.

— De uitslag der stemming voor een Parlementslid te Carlisle ter vervanging van wijlen sir J. Graham is: Potter 526; Hodgson 523; meerderheid voor Potter drie stemmen.

— De Court Gazette bevat eene kennisgeving van den voorzitter van het Lagerhuis, dat over 14 dagen de noodige bevelschriften ter vervulling van de plaats van wijlen T. S. Duncombe (M. P. voor Finsbury) zullen worden uitgevaardigd.

— Gisteren overleed alhier op 86jarigen leeftijd de douairière van wijlen lord Grey, ten haren huize in Eaton-square. Zij was de eenige dochter van William Brabanzon, eerste lord Ponsonby, en huwde in 1794 Charles, tweede lord Grey. Uit dit huwelijk werden 16 kinderen geboren, waarvan er nog 12 in leven zijn.

— Maandag avond is kapitein Pegram van de Nashville, met den heer Yancey (Zuidelijk commissaris) naar Southampton vertrokken. De heer Yancey verzekert, door derden te hebben vernomen, dat het Britsche Gouvernement toelaten zal, de Nashville te herstellen, en op nieuw uit te rusten, zooals dit indertijd met de James Adger (Noordelijk oorlogschip) is geschied, ten einde de neutraliteit tegenover beide partijen gelijkelijk ongeschonden blijve.

— De heer Considine van Ennis, is tegenwoordig in Dublin ijverig bezig met het inzamelen van fondsen, ten einde het monument voor O'Connell, dat reeds bijna afgewerkt is, geheel kunne worden voltooid.

FRANKRIJK.

PARIJS 28 November.

(*Particuliere Correspondentie.*)

Gisteren heb ik u al gemeld welken indruk ook hier de tijding gemaakt heeft van de gevangenneming der commissarissen van de Geconfedereerden, aan boord van een Engelsch stoomschip. Uit de Engelsche dagbladen zal u gebleken zijn dat zij allen de bijzonderheden haarfijn mededeelen en dat de taal die sommige hunner bezigen zeer heftig is. Trouwens schijnen de ministerieele bladen, en vooral The Morning Post, er niet dadelijk een *casus belli* in te zien.

Dit incident komt nu in de Europesche politiek gelijk met de verbreking der diplomatieke betrekkingen tusschen Madrid en Turijn. En toch kan die laatste omstandigheid nog niet regtstreeks als een vredebreuk worden aangemerkt, en er schijnt nog hoop op herstelling der grieven te bestaan, aangezien baron de Tecco zijn eersten secretaris te Madrid heeft achtergelaten, om voorloopig de zaken der Legatie waar te nemen.

De dagbladen La Patrie, Le Constitutionnel en Le Pays laken het gedrag van de Unie ten zeerste. Eerstgenoemd blad behelst een artikel, geteekend door den heer Cucheval-Clarigny, waarin wordt beweerd dat de agenten van het Kabinet te Washington geenerlei regt hadden om de commissarissen der Zuidelijken aan boord van eene Engelsche paketboot te arresteren. Dat blad vermeldt verder dat de Britsche Regering aanstonds bevel heeft gezonden tot de dadelijke inscheping der versterking welke voor Canada werd in gereedheid gebragt.

In de plaats van een Regerings manifest, hetwelk men nog dagelijks verwacht vóór de hervatting der werkzaamheden van den Senaat, heeft de Moniteur ons heden ochtend eene nieuwe verrassing bereid, waarop men trouwens even goed mogt voorbereid zijn. Ik zal u de nota niet in haar geheel herhalen, omdat ze u langs telegrafischen weg zonder twijfel is geworden. Mag het niet zeer zonderling heeten, dat de Regering luide verkondigt dat onze Constitutie zeer vatbaar voor volmaking is, terwijl zij van de andere zijde aan de dagbladen verbiedt om te onderzoeken in welk opzigt deze werkelijk verbetering behoeft, wat hare gebreken zijn, en wat de beste wijze is om daaraan te gemoet te komen? Bij zijne algemeen bekende circulaire van het afgeloopene jaar moedigde graaf de Persigny als het ware de organen der drukpers aan, om de Regeringsdaden te bespreken en op die wijze haar voor te lichten met goeden raad. Maar 't is natuurlijk voor de periodieke pers ondoenlijk, van die vrijgevige uitnoodiging gebruik te maken, alwaar van de andere zijde verboden wordt om over de Constitutie het woord te voeren, en daar alle staatkundige vraagstukken in den grond der zaak tot haar in verband staan, volgt er wel uit dat de dagbladen voortaan niets meer moeten of mogen zeggen. Langzamerhand komen wij er toe om met Beaumarchais te zeggen, wat hij in Le Mariage de Figaro aan den hoofdpersoon in den mond legt:

„Men verzekert mij dat er in Madrid een zeer vrijgevig stelsel heerscht ten opzigte der voortbrengselen, hetwelk zich zelfs tot die van de drukpers uitstrekt, en dat men, mits men in zijne geschriften niet spreke over de autoriteiten, noch over de godsdienst, noch over staatkunde, noch over zedekunde, noch over de aanwezige personen, noch over eenige corporatie, noch over de opera, noch over eenig ander tooneel, noch over iemand die in verband met eenigerlei zaak staat — alles vrij mag laten drukken, onder het toezigt van twee of drie censoren."

Voor de Spaansche hoofdstad zou men een anderen naam kunnen zetten, en alles is in orde. De Constitutie wordt feitelijk gelijk gesteld met de Heilige Ark bij de Israëlieten. De vermetele die er de hand aan durfde te slaan werd met een onmiddellijken dood gestraft: het zelfde lot wacht ieder dagblad dat de Constitutie durft aanraken.

De nota van den Moniteur behelst echter ook eene zonderlinge bekentenis, die vermoedelijk ondoordacht uit de pen gevloeid is van dengeen die haar heeft opgesteld. „De wet op de drukpers — staat er — heeft hoofdzakelijk ten doel gehad om de Constitutie te beveiligen voor de aanvallen waaraan zij zou kunnen ten mikpunt staan."

En dus is met dat doel het organiek decreet van 17 februarij opgesteld en afgekondigd? De wet is alzoo *niet* uitgevaardigd om de dagbladen eene juiste mate van vrijheid af te bakenen en ze zoo trapsgewijze op te voeren tot eene degelijke en geheele vrijheid? Neen, de wet van 1851 is gemaakt om de Constitutie te waarborgen tegen de aanvallen der drukpers. De logische conclusie is: dat er op die Constitutie dus zeer veel aanvallen te doen waren.

De dagbladen zullen wel moeten gehoor geven en stilzwijgen. De Regering kan nu naar welgevallen de staatkundige discussien den kop indrukken.

Bij de in het departement der Aube gehoudene verkiezing is de heer Plancy, de Regerings-kandidaat, met 12,323 stemmen tot lid van het Wetgevend Ligchaam verkozen. De overige stemmen waren hoofdzakelijk verdeeld onder de heeren Lignier, Armand, Lassus en Vandoeuvre.

Buitenlandsch nieuws is er wederom weinig van aanbelang. Onze dagbladen deelen onder alle voorbehoud mede dat generaal Santana, die St. Domingo aan de Spaansche Regering heeft overgeleverd, den 9 november een pronunciamento tegen Spanje heeft uitgevaardigd.

Door eenige dagbladen was uit Italië berigt, dat zekere hertog Proto in het Parlement te Turijn eene petitie had overgelegd, waarbij het burgerlijk bestuur in de Beide Siciliën wordt gehekeld. Het blijkt later dat die „hertog" eenvoudig is de heer Prato, een dramatisch schrijver, die vrij onbekend is, tenzij door zijne excentriciteit.

Maarschalk O'Donnell — zoo deelen verder eenige dagbladen mede, maar ik hecht er voorshands even weinig geloof aan, als aan de opruijing van St. Domingo tegen Spanje door generaal Santana — moet besloten hebben tot eene ontbinding der Spaansche Cortès.

— De markies de Lavalette, gezant van Frankrijk te Rome, heeft nu eindelijk heden Parijs verlaten, terwijl verzekerd wordt dat monsr. Chigi, nuntius van den H. Stoel in Frankrijk, Rome terstond na de aankomst van den markies de Lavalette verlaten zal.

— Heden diende bij de zesde correctionele Kamer de zaak van het dagblad l'Ami de la Religion, op de toepassing der regtspleging ten opzigte der opneming van correspondentien in dagbladen betrekkelijk, aan den voet van welke de woorden: „voor afschrift," benevens de handteekening van een der redacteurs van het dagblad, geplaatst zijn. De Kamer heeft dat gebruik onwettig verklaard, en den gerant van l'Ami de la Religion tot 500 francs boete en de kosten veroordeeld.

Per Telegraaf.

LONDEN 28 November.

Men heeft hier tijdingen uit New-York loopende tot den 15den.

De Noordelijken hebben Kilton bezet, de bevolking is naar Charleston gevlugt, na hun katoen te hebben verbrand. Beaufort is nog niet geheel door de Noordelijken bezet. Men verzekert, dat er daar ter plaatse weinig katoen voorhanden is. Zuidelijke dagbladen berigten, dat te Savannah en te Charleston de zwarte vlag geheschen is, ten bewijze, dat de Geconfedereerden geen kwartier vragen of geven.

Achttien officieren van Richmond zijn bij loting aangewezen om te worden opgehangen, en de Noordelijken hangen de kapers.

Kolonel Cochrane heeft te Washington eene rede uitgesproken, waarin hij er op aandrong de slaven van het Zuiden tegen hunne meesters te wapenen. De Minister van oorlog was daarbij tegenwoordig en verklaarde het met den spreker eens te zijn.

De San Jacinto is te Monroe aangekomen met de gevangen Zuidelijke commissarissen.

LONDEN 29 November.

Men wil heden weten, dat 10,000 soldaten naar Canada gezonden zullen worden.

De Globe gelooft niet, dat de Vereenigde Staten een oorlog met Engeland wenschen.

Tweede depêche.

De Morning Post meldt het volgende: De regtsgeleerden der Kroon hebben beslist, dat door de gevangenneming der commissarissen uit de Zuidelijke Staten van Amerika, het volkenregt geschonden en Engeland beleedigd is. Het Gouvernement zal van Amerika voldoening eischen, en wel in dien zin, dat de officieren, die de inbechtenisneming hebben gedaan, worden gedesavoueerd; dat de gevangenen in vrijheid worden gesteld en verontschuldiging gevraagd worde. Engeland heeft in de Amerikaansche zeeën eene scheepsmagt, gewapend met duizend stukken; het zou de Amerikaansche schepen van de zeeën kunnen doen verdwijnen, de Noordelijke havens blokkeren en den tegenwoordigen oorlog doen eindigen.

Derde depêche.

Volgens den laatsten wekelijkschen staat der Bank is het bedrag der in omloop zijnde bankbiljetten met £ 478,770 verminderd en dat van den voorraad edel metaal met £ 231,191 vermeerderd.

BRESLAU 28 November.

Een te Warschau uit Petersburg ontvangen telegrafisch berigt zegt, dat de markies Wielopolski zijn ontslag heeft ingediend, en dat het door den Keizer is aangenomen.

WARSCHAU 28 November.

De zittingen van den Staatsraad worden aanhoudend voortgezet. In de laatste dagen hebben de discussien geloopen over het ontwerp, strekkende om aan de Israëlieten burgerregten te verleenen. Niettegenstaande de Breslauer Zeitung het tegendeel verzekert, heerscht eene volmaakte rust alhier en in de provincien. De persoonlijke veiligheid wordt nergens bedreigd.

SCUTARI 28 November.

Gisteren hebben de Montenegrijnen het dorp Sestane aangetast en Muriki aan het meir van Scutari verbrand. Zij dreigen thans de in het meir gelegen eilanden. De Turken hebben uit Scutari en Antivari versterkingen derwaarts gezonden.

TURIJN 28 November.

Al de dagbladen, zelfs die der oppositie, keuren de terugroeping van den baron Tecco door de Regering goed, en de Opinione betreurt het zelfs dat die maatregel niet vroeger is genomen. — De Armonia behelst eenige protesten van bisschoppen in Umbrië en de Zuidelijke provincien, tegen de circulaire des Ministers van justitie. — De heer Ratazzi zal aan de beraadslagingen over het Romeinsche vraagstuk deel nemen, en zoolang den voorzitterszetel aan den heer Tecchio afstaan.

Uit Napels meldt men dat de rooverij in de Basilicate nog bestendig toeneemt, en hoe de roovers eene zamentrekkende beweging schijnen uit te voeren, ten einde een grooten slag te slaan. Te Avigliano zijn de hoofdman der roovers en een geneesheer doodgeschoten, terwijl twee Zwitsers, die gewigtige papieren bij zich hadden, in hechtenis genomen zijn.

De Monarchia Nazionale wederspreekt het door verschillende dagbladen vermeld gerucht, dat de Oostenrijksche politie in het bezit eener briefwisseling, over een plan van opstand in Hongarije in het volgend voorjaar, geraakt zou zijn.

TURIJN 29 November.

In de zitting van den Senaat heeft de Minister van oorlog een wetsontwerp ingediend, om de kloosters tijdelijk te doen dienen voor de zittingen van de militieraden; hij verlangt dat die voordragt urgent worde verklaard, omdat men binnen zeer korten tijd 93,000 rekruten zal moeten indeelen.

Nadat de heer Ricasoli op eene interpellatie van den heer Correale over den toestand van Napels had geantwoord, deelde hij mede, dat onze betrekkingen met Frankrijk steeds zeer hartelijk zijn.

Een ander Senaatslid vroeg de instelling van buitengewone militaire regtbanken in de Napelsche provincien. De Minister van oorlog antwoordde, dat hij niet geloofde, dat zoodanige maatregel noodzakelijk was, en dat de verspreide geruchten overdreven en onnaauwkeurig zijn; hij verzekerde dat het getal der roovers in Basilicate niet hooger is dan 250, en dat eerlang weder 2000 karabiniers naar Napels zullen gezonden worden.

ROME 26 November.

Het is onjuist, dat het Pauselijk gouvernement de noodige fondsen bezit, tot dekking van het budget voor 1862; integendeel is de uitgifte van zes millioen geconsolideerden op handen.

De aanwerving en het zenden van roovers naar de Napelsche grenzen duren steeds voort.

MADRID 27 November.

Van Havanah meldt men den 6 dezer: „De naar Mexico bestemde expeditie is gereed. Zij bestaat uit zes fregatten met schroef-stoomvermogen, vijf stoombooten, elf transportschepen, twee batterijen, elf bataillons, twee eskadrons, 300 artilleristen en 200 man van de genie. De expeditie is van levensmiddelen voor den tijd van drie maanden voorzien."

LONDEN 29 November.

Koloniale Waren met weinig handel. — *Metalen.* Koper gedrukt. Tin. Straits 120/ a 120/6. IJzer. Schotsch 48/7½. — *Tarwe* hooger gehouden. — *Boter.* Friesche 100/. — *Lijnolie* £ 35.6 a 35.9. — *Talk.* St. Petersb. gele Kaarsen loco 50/.

LIVERPOOL 29 November.

Van *Katoen* zijn heden 1000 b. afgedaan tot ½ d. beneden de prijzen van gisteren.

Gedurende de afgeloopen week zijn verkocht 21,800 b., waarvan 4500 op speculatie en 400 voor uitvoer. De invoer bedroeg 22,100 en de voorraad op heden bedraagt 598,300 b.

BERLIJN 29 November.

Rogge 52⅞, op lev. 52⅞. — *Olie* 12¾, op lev. 12¾.

BOMBAY 12 November.

Manufacturen. Shirtings 2 tot 6 annas hooger. Twist hooger met levendigen handel. — *Metalen* flaauw. — *Lijnzaad* levendig en stijgende. — *Katoen.* Dhollera 171 a 181 rs., Comptah 155 rs. — *Wisselkoers* op Londen 2/1, Geld schaarsch. Disconto 8 pc. — *Vrachten* n. Engel. 45/.

CALCUTTA 9 November.

Manufacturen. Manchester stukgoederen in verbeterde stemming. Twist vast. *Koper* sheating 41½ rs. — *Dakpannen* 42 rs. — *Wisselkoers* op Londen 2/0½ a 2/0¾. — *Vrachten* naar Engeland 67/6. — *Indigo* onveranderd.

MADRID 28 November.

Spanje 2 pc. 43.15; dito 3 pc. 49.60.

PARIJS 29 November.

Frankrijk 3 pc. 68.90; dito 4½ pc. 95.75. Cred. Mobil. 730. Spanje 2 pc. —; dito 3 pc. —.

LONDEN 29 November.

De Gecons. 3 pc. 90⅞. Spanje 2 pc. 41½; buitenl. 3 pc. 51; dito Cert. 6. Portugal 3 pc. 47½. Mexico 3 pc. 26½. Gren. Uitg. 5¼. Venezuela 4½ pc. 22. Equador N. 1 pc. 15½. Holland 2½ pc. 64¼.

WEENEN 29 November.

Oostenrijk, Metalliek 5 pc. 67.70; dito Nation. 5 pc. 81.40. Wissel op Londen ƒ 138.80.

FRANKFORT 29 November.

Oostenr., Metalliek 5 pc. 47½; dito Nat. 5 pc. 56⅝. Spanje 2 pc. 41⅜; dito binnenl. 3 pc. 47½.

ANTWERPEN 29 November.

Spanje 2 pc. 41½; dito binnenl. 3 pc. 46¾. Oostenr. Metall. 5 pc. 47½; dito Nation. 5 pc. 57⅛.

BINNENLAND.

ROTTERDAM 29 November.

In het bij dit N.º behoorend Bijvoegsel is opgenomen het uitvoerig verslag der heden gehouden zitting van de Tweede Kamer, het eindverslag nopens het IIIde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1862, *enz.*

Maakten wij nu vijf maanden geleden uitvoerig gewag van het vijftigjarig priesterjubileum, dat de zeer eerwaarde heer J. Pauls, rustend pastoor der R. K. Sint Laurenskerk alhier, vieren mogt, niet minder groot en algemeen als toen de deelneming in het voorregt des achtingwaardigen en beminnelijken grijsaards was, zal nu het leedwezen zijn bij het vernemen der tijding dat hij gisteren, na kortstondig lijden, is ontslapen. Hij was den 9 januarij 1788 te Schiedam geboren, bereikte dus den leeftijd van bijna 74 jaren, en gaf tot het laatst zijns levens toe blijken van dien echt christelijken en menschlievenden geest, die hem in al zijnen wandel bestendig gekenmerkt had.

Heden werd, in het Notarishuis alhier, de jaarlijksche algemeene vergadering gehouden van de leden der Vereeniging tot wering der bedelarij van kinderen te Rotterdam. Volgens de statuten dezer Vereeniging bragt het bestuur aldaar verslag uit van zijne verrigtingen, waarvan de uitkomsten bevredigend mogen genoemd worden. In de inrigting, waar de op straat zwervende en bedelende kinderen worden ingebragt, zijn, van 1 november 1860 tot ultimo october 1861 twee en dertig kinderen opgenomen, makende zamen 1334 verpleegdagen. De vergelijking van het cijfer, met dat van vorige jaren, bewijst dat het aantal opgenomenen allengs minder wordt, terwijl men zeldzaam een jeugdig bedelaar in onze straten aantreft. De inrigting blijft dus steeds beantwoorden aan het doel dat men zich bij de oprigting der Vereeniging voorstelde, en het bestuur acht dan ook haar voortbestaan van groot belang. Het hoopt dat deze zaak voortdurend dezelfde belangstelling en sympathie blijven ondervinden, waarin zij zich nu gedurende jaren mogt verheugen, en waarvan haar voortbestaan geheel afhankelijk is. Eenigen tijd geleden wendde het bestuur zich tot Burgemeester en Wethouders dezer gemeente, met het verzoek om het lokaal in de B... dat bij de oprigting der Vereeniging welwillend aan haar was afgestaan en dat door treurige omstandigheden ontruimd moest worden, weder in gebruik te mogen erlangen. Vele bezwaren maakten echter de inwilliging van dit verzoek moeijelijk, zoodat de inrigting voorloopig in een lokaal in de Convooisteeg gevestigd blijft. In het afgeloopen jaar werd aldaar ook aan de grootste der in het Stads-armhuis verpleegd wordende jongens onderwijs in de gymnastiek gegeven door den verdienstelijken directeur der inrigting, den heer H. Eshuys, die steeds op de loffelijkste wijze in zijne betrekking werkzaam blijft. Het bestuur onderging in de personen zijner leden slechts ééne verandering. Volgens de statuten der Vereeniging was dit jaar de beurt van aftreden aan den heer H. W. Critter, in wiens plaats benoemd werd de heer Joh. Vollenhoven, die zich deze keuze liet welgevallen.

In de heden gehouden vergadering van correspondenten en commissarissen ter zake van drenkelingen zijn belooningen uitgereikt aan 6 personen, voor het redden van 6 drenkelingen. De namen der redders zijn: P. Daveman, Joh. Fabrie, J. Vreeswijk, J. Bakker, P. Scheepers en P. Keuzenkamp.

Omtrent de vergadering van ouders en voogden, die te Delft heeft plaats gehad, schrijft men ons van daar nog nader:

In het adres, dat aan Zijne Majesteit zal worden aangeboden, wordt gevraagd: opening der Academie op den voet waarin zij zich volgens het besluit van 1842 bevond, terwijl men tevens aan Z. M. overlaat het nemen van maatregelen, waardoor de bestaande grieven voor altijd zullen worden weggeruimd. De geïncrimineerde uitdrukkingen over „wangedrag der studenten," enz. kwamen voor in het eerste ontwerp dat ter tafel werd gebragt, en is afgekeurd.

Wij hopen dat men ook op deze wijze het gewenschte doel zal bereiken, en aan den tegenwoordigen toestand voor goed, door eene grondige en... een einde zal worden gemaakt.

Verder berigt men ons, dat de geest der jongelieden uitmuntend blijft. Om den voor hunne studien hoogst nadeeligen invloed der sluiting zoo veel mogelijk te bestrijden, worden er disputen en werkgezelschappen opgerigt, die op de gewone collegie-uren zullen vergaderen. Ook hebben verscheidene docenten zich bereidwillig het houden van *lezingen* over studievakken op zich genomen.

Heden hebben wij onze Kaapsche dagbladen en brieven ontvangen. Daar deze echter geene bijzonder belangrijke berigten bevatten, zullen wij de vermelding van het wetenswaardige, wegens plaatsgebrek, tot ons volgend nommer uitstellen.

Het belangrijkste omtrent handel en scheepvaart zal men echter in dit N°. onder onze handelsberigten en zeetijdingen vinden.

Onder de scheepstijdingen is melding gemaakt van de schade, door het barkschip Krimpenerwaard, van Padang naar Amsterdam, op de hoogte van de Kaap de Goede Hoop beloopen. Aan een brief van den gezagvoerder van dien bodem, den heer F. W. van Heyningen, in dato St. Helena 24 october, ons welwillend ter inzage verstrekt, ontleenen wij daaromtrent de volgende bijzonderheden:

„Den 27 september des avonds, ons bevindende op 32° 48' ZB. en 29° 43' OL., nam de wind meer en meer aan tot vliegenden storm met orkaanvlagen; de zee stond vreeselijk hoog en wild; zij overstroomde gedurig het geheele schip van voren tot achter; ten tien ure hadden wij volslagen orkaan, het ... grootmarszeil en barkzeil woeijen uit de lijken; er was te veel wind om de stukken vast te maken. Ongeveer ten half elf kwam er eene geweldige zee over, welke de giek aan stukken sloeg, het nachthuis en kompas wegnam; de kippenhokken en de lantaren sloegen stuk, en tot overmaat van ramp werd de eerste stuurman P. H. Balen vermist, zeker ook met die zee overboord geslagen en verdronken is. De barometer was steeds rijzende. Wij lagen bij top en takel om de Z. Z. W.; de zeeën vlogen gedurend woedend over het schip; niets was tegen de kracht van het water bestand, de poorten sloegen uit de verschansing; de spier, waaraan de watervaten ... lagen, rukte de bouten uit het potdeksel; de watervaten, zoo volle als ledige, slingerden over het dek en rigtten zeer veel schade aan; het gelukte ons de volle vaten de bodems in te slaan, en nu sloegen zij door de geweldige zeeën over boord; het was ongelijk bij de pompen te blijven; schip en tuig hadden onbeschrijfelijk veel te lijden, en ieder oogenblik vreesde ik de masten of stengen te zien breken.

„Met den dag (28 sept.) nam de wind ... Meest alle naden in het dek waren gesprongen; het lekte erg, zoowel in de kajuit als in het ... logies en boven de lading; de scheg bij de ... van de boegspriet was opgescheurd en de ... voorsteven ontzet; het voordek was opgeligt, ik vrees voor gebroken dekbalken; de kajuitskap en de papegaaistok waren stuk, vele zeilen beschadigd; er was vrij wat water bij de pomp. De wind nam af tot doodstil; het schip werkte vreeselijk door de afnemende hooge zeeën; de kragen der masten waren losgesprongen; wij pompten gedurig, doch het schip maakte niet meer water dan gewoonlijk. Het schip heeft zich nobel gehouden, want niettegenstaande het hevige werken is het goed digt gebleven en aan het tuig is niets gebroken.

„Hier verneem ik dat zeer vele schepen op 28 september dat slechte weder gehad hebben; er zijn met verlies van masten of tuig aan de Kaap binnen; hier zijn er geweest en komen er nog dagelijks, die alle zeilen, stengen, verschansingen en boten verloren hebben.

„Het is mij gisteren gelukt den 2den stuurman van de Ned. brik Koerier te bekomen."

…van Heyningen meldt nog dat hij door …tree ergens tegen aangeslagen en daardoor …er bovenarm zeer zwaar gekneusd was; het …echter te beteren. — Te St. Helena vernam …omstreeks eene maand geleden beoosten de …gepraaid zou zijn het barkschip Nederland en …, kapitein van Ruiven, van Batavia naar …nd.

…Nederl. Handel-Maatschappij verlangt scheeps…heid naar Java voor 150 militairen en 8 kajuits…en, te embarkeren in den loop van december. …ingen worden ingewacht vóór of op 3 december.

…Z. Ms. besluiten is benoemd tot procureur bij …rond.-regtb. te Deventer mr. R. C. Nieuwenhuys, …daar; — is aan jhr. mr. M. W. baron du Tour …Bellinchave, op zijn daartoe gedaan verzoek, ontslag verleend als attaché bij het Nederl. Diplomatiek; — is de majoor A. H. van …, van het wapen der inf., thans op non-…, ingevolge zijne aanvrage, op pensioen ge… en het bedrag van dat pensioen bepaald op …'sjaars.

…heeft Z. M. den Koning goedgunstig be… …an A. Polderman, die bij arrest van het Provin… Geregtshof in Zeeland van 3 julij 1861 schuldig …d is aan moedwilligen doodslag zijner wettige … met voorbedachten rade begaan, en te dier zake …eeld is tot de straffe des doods, kwijtschelding … doodstraf te verleenen, zijnde die straf verwisseld … tuchthuisstraf voor den tijd van twintig jaren.

…besluit van 24 dezer heeft Z. M. bepaald, dat …stingwerken te Veere zullen worden geslecht, … over de gronden en gebouwen aldaar ten …ele van het Rijk zal worden beschikt. Daardoor …vallen wat deswege in het Koninklijk besluit … januarij 1854 vermeld is.

…peildag van Zr. Ms. schroefstoomschip 4de kl. …W…ge, waarvan de état-major reeds vroeger door …ad medegedeeld, is bepaald op 1 december a. s.

…DELBURG 28 *november*. — Door den Gemeente-… gisteren met algemeene stemmen benoemd tot …nderwijzer aan de openbare school voor gewoon …er uitgebreid lager onderwijs voor jongens, de …. D. Koning, dag- en kostschoolhouder te … op Zoom.

…De sedert lang hangende gaz-questie begint haar … naderen, daar besloten is te procederen over …binding van het contract, destijds aangegaan … firma Robbe & Cie., voor de verlichting met …az, terwijl zij zelve schijnt te verklaren steen-…az te leveren en dienaangaande niet tot eene … wil medewerken.

…Door de commissie uit het Prov. Geregtshof in … zijn gisteren na afgelegd examen toegelaten …candidaat-notaris de heeren mr. W. F. van …, te Hulst; H. W. de Ridder, te Hulst; A. M. …e Middelburg, en P. T. W. van Kerkwijk, …

…HEM 28 *november*. — Men verneemt dat de … de Bruyn, eigenaren van het landgoed Hul…, gelegen aan den Utrechtschen straatweg tus…den Rijn en den spoorweg, het plan hebben …d om dat landgoed in perceelen te verdeelen tot het bouwen van huizen of villa's. Tot dat einde zou zelfs eene gasfabriek ten behoeve der bewoners van het eerlang te verrijzen nieuwe stadskwartier of dorp worden opgerigt.

ZWOLLE 28 *november*. — Door de opheffing van het klooster van St. Agatha in Noordbrabant zullen, naar men zegt, onderscheidene broeders uit dat klooster naar Twenthe overkomen. Reeds wordt het klooster te Zenderen, gemeente Borne, vergroot om de helft van hen binnen zijne muren te kunnen opnemen.

De BONBONS DUVIGNAU

zijn het beste geneesmiddel tegen *verstoppingen, gal, slijm*, enz. enz. Zij doen den eetlust terugkeeren, maken de spijsvertering gemakkelijk, en vervangen met het beste gevolg de *purgeer-middelen, welker hevige werking dikwerf schadelijk is.* Verkrijgbaar te PARIJS, rue de Richelieu, 57. Depôts: te ROTTERDAM, bij den Heer *van Santen Kolff*, Apotheker, en te AMSTERDAM, bij den Heer *van Meurs*, Apotheker.

Kunstnieuws.

ROTTERDAMSCHE SCHOUWBURG.

Hoogduitsche Opera.

Hoezeer de eerste opvoering van Meijerbeer's *die Hugenotten*, op ll. zaturdag, in de détails veel schoons opleverde, verschillende leden van het gezelschap, en inzonderheid het orchest, zich daarin zeer onderscheidden, heeft echter het ensemble in 't algemeen toen nog niet beantwoord aan de verwachtingen, die men daarvan, met het oog op de veelzins uitmuntende bezetting, mogt koesteren, en hopen wij die verwachtingen door eene volgende uitvoering geheel verwezenlijkt te zien. Intusschen zijn welligt nog eenige wenschelijke verbeteringen aan te brengen, b. v. door de partij van Bois Rosé aan den heer Arnurius op te dragen en het ballet, vooral in het eerste bedrijf, op meer voldoende wijze te arrangeren.

De uitslag der derde voorstelling van Mozart's *Zauberflöte*, op ll. woensdag, was over het geheel zeer gelukkig. Mej. Geisthardt heeft aan de partij van de Koningin der Nacht, waarvan zij de in waarheid halsbrekende moeijelijkheden met glans overwon, door hare fraaije voordragt alle regt doen wedervaren. Zij werd, even als mej. Günther (Pamina), na elke harer aria's teruggeroepen. Het „In diesen heilgen Hallen" van den heer Dalle Aste (Sarastro) werd gebisseerd. Mej. Kluge (die ook de dames van de Koningin der Nacht aanvoerde), werd met den heer Abiger, na het duet van Papagena en Papageno, teruggeroepen. De heer Arnurius vervulde de rol van Tamino niet onverdienstelijk en ontving menig blijk van aanmoediging. Vooral wanneer het hem gelukken zal zijne hoogere noten meer beschaving en zuiverheid te verleenen, mag men hem als eene goede aanwinst voor het gezelschap beschouwen.

Het zal wel overbodig zijn aan de voorstelling van Fidelio op morgen avond een druk bezoek toe te wenschen.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM 29 November.

OVERLEDEN: J. J. Hamburg, man van S. H. Louwter, 30 j. — J. van Driessen, vrouw van P. Kardinaal, 78 j. — J. Peters, d., 2 j. — C. M. P. Knegtmans d., 7 j. — A. W. Wolff, d, 4 m. — H. J. van Toren d., 20 d. — C. C. Stolk, d., 11 j. — W. van Heusden d., 3 j. — A. Kording, z., 1 j. — S. van der Put, d., 15 j.

BEVALLEN: M. de Waard, geb. Knape, d. — P. Timmers, geb. van Dijk, z. — H. C. van Huisen, geb. Dikkenboer, d. — E. G. Wijman, geb. Kroes, z. — J. M. D. Willemse, geb. de Kolff, d. — M. C. Mieg, geb. Kimpel, d. — C. Plemp, geb. van Eck, d. — H. Schoonmade, geb. van Loon, d. — N. Landsman, geb. van Duyn, z.

Beursberigten.

AMSTERDAM 29 November.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl., ..	Werk. Schuld 2½ pCt.	62¾	63⅛	63
„	dito dito 3 „	75¼	75½	75⅜
„	dito dito 4 „	98¾	99	99
„	Amort. Synd. 3½ „	92¼		
„	Hand. Maats. 4½	138¾	139¼	139¼
„	O.-I. Leening 4 „			
„	Holl. Spw.... 4 „	89		
„	Rijn dito..... 4½ „			
„	M. van Weld. 4 „			
België, ..	Cert. *Rothsch.* 2½ „			
Frankrijk,	Certificaten.. 3 „			
Spanje...	Buitenlands.. 2 „	41⅜	41⅝	41⅝
„	dito 3 „			
„	Binnenlands. 3 „	46 11/16	47	47
„	Amort. Schuld	16⅝	16 13/16	16 13/16
„	Bew. v. Coup.			
Portugal,	Obligatien... 3 pCt.	45¾	45⅞	45⅞
„	dito 1856/59. 3 „	44¾	45	44⅞
„	dito Uitgest..			
Rusland,	Ob. *Hope en C.* 5 „	101½	101⅝	101⅝
„	dito 1828/29.. 5 „	100⅜		
„	Cert. 1831/33 5 „			
„	d.° 1840..... 4 „			
„	d.° *Stieglitz*.. 4 „			
„	d.° d.° Nieuwe 5 „	81¾		
„	d.° d.° 1855 N. 5 „	93		
„	d.° te Lond. 4½ „	89½		
„	d.° v. Assign.. 6 „			
„	Inschr. dito.. 6 „			
Polen, ...	Aand. 1835.. ....ƒ	164½		
„	Oblig....... 4 pCt.			
Pruissen,	Oblig. ...... 4½ „			
„	dito 1859.... 5 „	105½		
Oostenr.,	Ob. *Goll en C.* 5 „			
„	d.° dito 4 „			
„	d.° Met. Oude 5 „	45¼	45⅝	45 9/16
„	d.° N. te Ams. 5 „	68¾		
„	d.° Nat. Met.. 5 „	54¼	54¾	54 11/16
„	d.° Metalliek. 2½ „	23⅝	23⅞	23⅞
„	W. Ad. fl 250 4 „	192½	193	
Braziliё,	1824, £ 100 5 „			
Equador,	£ 100...... 1 „	15	15 1/16	
Venez., ..	Obligatien... 3 „	20¾	21⅜	21⅜
„	Uitgestelde.. 1½ „	10¼	10⅞	10⅞
Grenada,	Obligatien... 4½ „	13⅜	13½	13½
„	Uitgestelde.. 1 „	5 1/16	5⅛	
Mexico, ..	Obligatien... 3 „	24⅜	25⅜	25¼
Illinois	.... 7 „			

Rusland, Cert. te Londen, 1859, 3 pc., 58½, 58¾, 58¾; dito bij Hope en Co., 1860, 4½ pc., 89⅝; dito Spoorw.-Actien, 5 pc., 191½, 192½, 192½; dito 4 pc., 175. Weener Bank-Actien, ƒ 633; dito Aand. 1839, 251. Brazilie, 1852, 1858 en 1860, 4½ pc., 89⅝. Grenada, 2 pc., 19½; dito Gest., 9 9/16, 9⅝. Galvest., 8 pc., 20. Griekenland 1825, 5 pc., 5⅞.

Beleening 3, Prolongatie 4, Disconto 3 pc.

Zoowel Holl. als de meeste soorten van vreemde fondsen werden tot veel verlaagde koersen afgegeven. De hernieuwde daling der Eng. en Frans. fondsen heeft zeer nadeelig op den stand der markt gewerkt. Op het einde der beurs vertoonden zich over het algemeen onderscheidene koopers, waardoor zich de prijzen eenigermate herstelden.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland, 2½ pc., 63. Spanje, 2 pc., 41⅝; dito binnenl., 3 pc., 47. Oostenr., Metall., 5 pc., 45½ a 9/16; dito Nation. 5 pc., 54⅝ a 11/16.

ROTTERDAM 29 November.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl...	Werk. Schuld 2½ pCt.	63⅛		
„	dito dito 3 „	75⅝		
„	dito dito 4 „	98⅝		
„	Handel-Maats. 4½ „	138½	op resc.	
„	Obl. Rijn. Sp. 4½ „	93¾		
Spanje...	Oblig., 3 nu 2 „	41¼		
„	Binnenl. a 6/m. 3 „	46⅜	46½	46⅜
„	Certificaten.... „	5⅞		
Portugal..	Obl. 1856/7/9. 3 „	45 1/16		
Rusland..	Obl. te Amst.. 4½ „	89¾		
„	Obl. bij St. 1855 5 „	93 1/16	93⅛	93 7/16
„	Spoorw. Aand. 5 „	190½	191	190¾
Oostenr...	Obl. in Metal. 5 „	45⅛	45¼	45 3/16
„	dito Nationale 5 „	54 3/16	54¼	54¼
„	Aand. 1860... ƒ	352		
„	Priorit. Loten. ƒ	102½	102¾	
Venez....	Obligatien....... 1½ „	10 11/16		
Grenada ..	Uitgestelde ... 1 „	5 3/16	5 7/32	5 3/16
Mexico...	Obligatien.... 3 „	24 13/16	24⅞	24⅞

De beurs verkeerde heden, zoo voor binnen- als buitenlandsche fondsen, in zeer ongunstige stemming; van laatstgenoemde was de teruggang het aanzienlijkste op Spaansche, Oostenrijksche, Mexicaansche, Venezuela's en Russische Spoorweg-Aandeelen.

Het Committé der Effecten-Handelaren,
H. A. MARCELIS, *Secretaris.*

Laatste prijzen ten drie ure: Oostenrijk, Metalliek Oude, 5 pc., 45 5/16; dito Nationale, 5 pc., 54 5/16. 54½, 54 5/16. Venezuela, Obligatien, 3 pc., 20¾; dito Uitgest., 1½ pc., 10¾. Grenada, Obligat. Uitgest., 1 pc., 5⅛, 5 3/16, 5 3/16. Mexico, Obligatien, 3 pc., 24 9/16, 24 13/16, 24 9/16. Ecuador, Land-Warrants, 4⅜.

Officiële Wisselkoersen.

ROTTERDAM 29 November.

2 maanden.		Kort.
Londen....	11.78¾	11.85
dito 3/m..	11.76½	—
Parijs.......	55⅞	—
dito 3/m..	55⅝	56½
Bordeaux.	55⅞	56¼
Hamburg.	35⅛	35 5/16
dito 3/m..	35 1/16	—
Petersb. ..	162	—
Livorno...	45⅞	—
Genua.....	45⅞	—
Napels....	77½	—
Antwerp..		⅛
Berlijn.....		175.
6 weken.		Kort.
Frankfort.	100⅛	—
Augsburg.	99⅝	—
Weenen...	83½	—
Triest......	83⅛	—

Disconto 3 en 3½ pc.

AMSTERDAM 29 November.

2 maanden.			zigt.	
Londen....	11.80	g	11.87½	p
Parijs.......	55⅞	g	56⅛	g
Bordeaux.	55½	g	—	g
dito ½/m.	56	g	—	g
Hamburg.	35⅛	g	35 5/16	g
Genua.....	46⅛	g	—	g
Livorno...	46½	g	—	g
Napels.....	78	g	—	g
3 maanden.			zigt.	
Madrid....	238	g	—	g
Cadix......	239	g	—	g
Seviliё.....	234	g	—	g
Bilbao.	235	g	—	g
Lissabon ..	41⅞	g	—	g
Porto.......	41⅞	g	—	g
Petersb...	163	g	—	g
6 weken.			zigt.	
Weenen...	83½	g	—	g
Augsburg.	99⅞	g	—	g
Frankfort.	100⅛	g	—	g

Rotterdam ¼.

Handelsberigten.

ROTTERDAM 29 November.

Huiden. Heden werden afgedaan 280 st. Rangoon Runder-, ex Jan de Witt, tot geheimen prijs.

SCHIEDAM 29 November.

Moutwijn, per Ned. Vat zonder fust ƒ 13.—.
Jenever, „ „ „ „ „ „ - 18.50.
Amst. Proef. „ „ „ „ „ - 19.75.
Alles zonder de belasting.
Spoeling per Ketel.................... ƒ 2.10.

AMSTERDAM 29 November.

Tabak. Heden zijn uit de eerste hand afgedaan 80 v. Maryland per Edward Everett.

Weerkundige Waarnemingen op 20 November 1861. — 8 uur v. m.

…MEN der …ATEN.	BAROMETER te Maastricht en verschil.	WIND. rigting.	WIND. kracht.	TEMPERATUUR.	TOESTAND DER Lucht.	TOESTAND DER Zee.
	Millim.			*Celsius.*		
…ol......	— 8. 5	Z.W.	—	+ 10. 0	bewolkt.	slecht water.
…gen......	— 2. 1	Z.t.W.	6	+ 3. 6	—	—
......	— 4. 0	Z.t.W.	6	+ 4. 4	—	—
…gen......	— 2. 9	Z.t.O.	15	+ 7. 2	—	—
…cht......	764. 3	Z.	2	+ 3. 2	—	—
…outh......	— 2. 0	Z.W.	—	+ 10. 5	koud, nat.	ruw.
…th......	— 1. 3	W.Z.W.	stijve bries.	+ 12. 8	mist, regen.	„
......	— 4. 1	Z.W.	25	+ 10. 0	schoon.	„
......	— 0. 4	Z.	5	+ 8. 2	betrokken.	—
......	— 1. 0	Z.W.	5	+ 12. 4	betrokken, regen.	hol.

Alzoo grootste verschil in Nederland M 4. 0 H; generaal idem M 8. 5 Ha.

Scheepstijdingen.

…wersh. *Aangek.*
…*Presto*, Cremer New York
…*ate*, Cars, Batavia (vertr. 31 julij)
Vertrokken.
…*gbij*, van der Valk, Soerab. via Newc.
…nd, Wicke, Helvoet
…ch, Wierikx, d.°
(…W.—Z.W. t. W.)
…evoet *Aangek.*
…*Minerva*, van …mmeren, Manzanilla
…*thandel*, v. Aalst, Faro
…*ern* (st.), Liverpool
…*anby* (st.), Hartlep.
…*d Raglan* (st). Newc.
…*everance*. Dyble, d.°
…*illiams*, Dryden, d.°
…*nna Paulina*, Wessels, d.°
…*thers Success*, Hobart, Rochester
…*elle*, Seagers, Shoreh.
…*gle* Garwood, Ipswich
…*rood* (st.), Leith
…*rn*, Lerg, Brouwersh.
…e, Rowlands, d.°
…*and*, Wicke, d.°
…*ch*, Wierikx, d.°
…*y*. Carr, d.°
Vertrokken.
…*oral* (st), Bristol
Zeilklaar.
…*nes Lodewijk*, v. d. Waal, Batavia
…*fshaven*, Schaap, Melbourne
…*lhelmina Adriana*, Bok, Newcastle
…*nderer*, Reimers, d.°
…*o*, Brouwer, d.°
…*rgaret & Mary*, Jones, Dublin
…*Pieper*, Juchter, Memel
(Z. W.—Z. Z. W.)
…elle *Aangekomen*
…*v. Cologne* (st), Lond.
…*noord* (st.), d.°
…*uiser* (st.), d.°
…*gull* (st.), Hull
…*een Queen* (st.), d.°

Killarney (st.), Goole
Vertrokken.
Allegro. Rockett. Londen
Gem, Carr, Newcastle
In de Bank geankerd: *Harmony*, Davies; *Ruby*, Ellis, en *Jane*, Morgan.
Heden morgen zeilden goed en wel in zee: *Hydra*, *Gem*, *Dunnotter Castle*, *Thirteen*. *Eliza*. *Prosperity*, *Lady Gray*, *Vesta*. *Demaris*. *Princess Royal*, *Lady Mary* en *Martin Luther*.
(Z.Z.W.—Z.W. t. Z.)

Maassluis (Z. W.)
29 nov. Niets gepasseerd.

Texel (WNW) *Aangek.*
28 nov. *Lion* (st.), Londen
Zenobia, Carter, Yarmth.
Vertrokken.
28 *Diana* (st.), Londen
Catharina, Wiersma, d.°
Delphin, Rosenberg. Dantzig
Z. M. kotter *Vlinder*, Adriaanse, Helvoet

—o—

Hong Kong *Vertrokken*
12 oct. *Cornelia*, de Vries, Batavia

Pelho *Aangekomen*
21 julij *Cito*, Grivel, Amoy (zou 24 sept. derwaarts terugkeeren)

Kaap de G. Hoop
Tafelbaai *Aangek.*
22 spt. *Zaanstroom*, Schaap, Amsterdam

Simonsbaai *Aangek.*
25 sept. *Senior*, Bakker, Cardiff

St. Helena *Aangek.*
11 oct. *Souburg*, Zwart, Java (vertr. n. Rotterd.)
13 *Waalstroom*, Mellink, d° (vertr. 14 n. Amst.)
19 *Jan Hendrik*, Lelyvelt, Tjilatjap (vertr. n. Amsterd.)
20 *Krimpenerwaard*, v. Heyningen, Padang (vertr. 24 n. Amst.)
23 *Koerier*, Rotgans, Batav. (vertr. 24 n. Amst.)
25 *Alcor*, v. Oppen, dito (vertr. 26 n. Rott.)
29 Z. M. st. *Prinses Amelia*, Kroef, Batavia en Kaap (vertr. n. Vlissing.)
Gepasseerd.
12 *Twee Gezusters*.

Vera-Cruz *Aangek.*
10 oct. *Flandre*. Weijerts, Antwerpen

Philadelphia *Aang.*
11 nov. *Anglo Saxon*, Dodge, Rotterdam

Galatz *Aang.*
br. 16 nov. *Bernardus*, Nevels, Triëst

Konstantinop. *Vertr.*
14 nov. *Diligentia*, Ruyl, Burgas
15 *Irene*, de Vrede, Galatz

Triëst *Aangekomen*
24 nov. *Anna Maria*, v. d. Kooy, Venetië
Theresia, Wekenborg, Middlesbro'

Cadix *In lading*
23 sept. *Stientje Roemeling*, Hilbrands, Rio-Grande
Hendrika, Wever, d.°
Walborg, Lund, d.°
Henriette, Dijker, d.°

Mumbles *Aangek*,
27 nov. *Catharina Maria*, de Vries, Swansea n. Livorno

Bij **Falmouth** *Aangek.*
27 nov. *Elisabeth Maria*, Bok, Bahia (vertr. n. Liverpool)

Shoreham *Vertr.*
28 nov. *Wilhelmina*, Meijer, Rotterdam

Hull *Aangekomen*
27 nov. *Alida*, Lukje, Holbeck

Sunderland *Aangek.*
27 nov. *Fearfull*, Simms, Nieuwe Diep
Coral, Cracknell, Rott.
Alma, Bowbyes, Zierikzee

Shields *Aangekomen*
27 nov. *Meglee*, Brown, Brouwershaven

Hamburg *Vertr.*
27 nov. *Maasstroom* (st.), Hansen, Rotterdam
28 *Levant* (st.), Hus, d.°

Cuxhaven *Aangek.*
28 nov. *Vereeniging*, de Jongh, Kaap Haïti

Bremerhaven *Aang.*
26 nov. *Annechina*, de Jonge, Sevilla

Swinemunde *Vertr.*
25 nov. *Notaris v. Boekeren*, Boon, Stockton

Dantzig *Vertrokken*
25 nov. *Eendragt*, Martens, Antwerpen
Jantje Tuinema, Sikkens, Amsterdam
26 *Lucretia*. Bracht, d.°
Leonore, Jongebloed, d.°

Kopenhagen *Aangek.*
26 nov. *Anna*, Hoekstra, Amsterdam

—o—

Amsterdam 28 nov. Het Deensch schip *Agnese Luders*, kapit. Bang, van Odensee herwaarts bestemd, is den 16 dezer bij Mariager gestrand, doch het volk gered.

— 29 nov. Aangaande het stoomschip *Burgemeester Huidekoper*, kapit. H. B. de Jong, van hier naar Stettin, in het Kattegat gezonken (bevorens gemeld), wordt volgens brief van Kopenhagen van den 25 dezer gemeld, dat blijkens mededeeling der 4 geredde schepelingen, die in eene sloep te Helgelöe zijn aangekomen, men in den koers misleid was geraakt, en dat het schip, na drie keeren hevig gestooten te hebben, gezonken was, zonder dat zij in de mogelijkheid waren geweest iemand te redden, daar het, toen zij zich in eene tweede sloep begeven hadden om te trachten eene eerste te water gelaten sloep die weggedreven was, te bereiken, plotseling voor hunne oogen verdwenen was. Naar hun oordeel bevond men zich op de Lijsegrunde of op Hartengrund. De namen der geredden zijn: de matrozen H. Nieuwenhoff, J. A. N. Blomhoff, H. A. M. Bigensky en de kok L. J. Aalborg.

— Volgens brief van kapit. J. F. Graadt van Roggen, voerende het schip *Zeenimph*, van hier naar Batavia, in dato 10 oct., bevond hij zich toen in goeden staat op 6° 50′ NB. en 22° WL.; aan boord was alles wel.

Busum 25 nov. Het Ned. schip *Alida*, kapit. Valomstra, van Londen n. Buxtehude. is den 20 dezer wegens stormweder in de Miele geankerd.

Wisby 23 nov. De stoomboot *Hebe*, k. Mason, van Kroonstad naar Hull, is den 21 dezer op Fahludd gestrand, vol water geloopen en zal waarschijnlijk weg zijn.

Ringkjöbing 25 nov. Het schip *Marie*, k. Busker, v. St. Petersburg met rogge naar Antwerpen, in dezen omtrek gestrand (bevorens gemeld), is totaal verbrijzeld en de geheele lading verloren.

Pillau 21 nov. De schroefstoomboot *Deptford*, van Havre naar Koningsbergen, is heden in zinkenden staat alhier aangekomen, hebbende bij Falsterbo aan den grond gezeten en daardoor veel geleden.

Leith 26 nov. Het Ned. schip *Dina Marchina*, kapit. Dijk, den 17 dezer van Koningsbergen alhier gearriveerd, had schoon dek, booten, verschansingen enz. verloren, zijnde den 10den en 11den door zware stortzeeen beloopen en over zijde geworpen, waardoor drie man der equipage over boord geslagen werden.

Grimsby 27 nov. De Hannoversche schoener *Jabina*, kapit. Schmidt, van Gothenburg n. Londen, is op 53° NB. en 3° OL. gezonken, doch het volk gered.

Jersey 26 nov. Het schip *Sea Bird*, k. Nuttall, n. Rotterdam bestemd, uitgesleept wordende, heeft door het breken der touwen en het aandrijven der stoomboot eenige ligte schade bekomen, alsmede een anker en ketting verloren; is in de haven teruggekomen.

Cardiff 27 nov. Het schip *Macao*, kapit. von Bergen, v. hier n. Batavia en China vertrokken, is met zware schade uit zee teruggekomen.

St. Helena 31 oct. De Ned. bark *Krimpenerwaard*, k. van Heyningen, van Padang alhier gearriveerd (sedert n. Amsterd. vertrokken), rapporteert, den 27 en 28 sept. ll., bij Port Natal, zwaar stormweder en eene geweldige stortzee over gehad te hebben, die booten, kompashuis, lantaren, kippenhokken enz. wegnam. De eerste stuurman (H. Balen) was daarbij over boord geslagen en verdronken.

Kaap de G. Hoop 22 oct. Zware stormen uit het Z. O. hebben op de kust gewoed. Het schip *Drie Gebroeders*, kapit. Kramer, van Batavia naar Amsterdam, op de buitenreede liggende, in Simonsbaai, heeft in den afgeloopen nacht twee ankers verloren en ware bijna gestrand. Heden morgen heeft dit schip assistentie van de werf ontvangen.

— Den 28 sept. liep met gebroken roer Simonsbaai binnen de Nederlandsche Rijksschroefkorvet *Prinses Amelia*, komm. Kroef, van Batavia naar Vlissingen; had drie stormen doorgestaan. De état-major was welvarend. De korvet heeft 17 oct. de reis voortgezet.

— De *Zaanstroom*, kapit. Schaap, zou den 23 oct. uit de Tafelbaai naar Batavia vertrekken; als ook binnen weinige dagen uit Simonsbaai de schepen *Pauline*, kapt. Post, *Maria Elize*, kapt. Schut, en *Zeepaard*, kapt. Tjebbes, allen naar Batavia.

Port Elizabeth 15 oct. De eerste en derde stuurlieden en twee jongens van de Ned. bark *Marie Elise*, kapit. Schut, den 6 sept. van Cardiff in de Tafelbaai gearriveerd, die in een Z. O. storm uit visschen gegaan waren, zullen vermoedelijk omgekomen zijn. De boot is zonder volk bij Kaap Point aangedreven. (*Zie ons N.° van 5 nov. ll.*)

Batavia 14 october. Heden is op de buitenreede alhier gearriveerd het Ned. brikschip *Wilhelmina*, kapit. Detmers, van Rotterdam naar Macassar, wegens gebrek aan water en sterfte onder de bemanning. Schip en lading overigens in de beste orde. De *Wilhelmina* zal, na van het benoodigde voorzien te zijn, onmiddelijk de reis voortzetten.

—o—

Gepraaid:

31 oct., op 11° NB. en 25° WL., *Concordia*, van Zanten, van Rotterdam naar de Kaap de Goede Hoop.

17 nov., op 42° 53′ NB. en 25° 40′ WL., Nederl. brik *Karel August*, kapit. A. Huizer, van Java naar Rotterdam (123 d. reis).

Door kapitein Cars, te Brouwershaven binnen:

7 oct., op 5° 54′ NB. en 24° 26′ WL., Ned. schoener *Anna Maria Wilhelmina*, kapit. Sontag Winkler, van Amsterdam n. Kanagawa; 46 dagen reis.

9 oct., op 6° 53′ NB. en 24° 38′ WL., Fransche bark *Arabella*, van Bordeaux n. Bourbon; 27 dagen reis.

24 nov., op 49° 17′ NB. en 5° 53′ WL., Hamb. schip, toonende witte vlag n.° 47.

Door kapit. de Winter, in Texel binnen:

24 oct., op 4° 9′ ZB. en 19° 15′ WL., *Waalstroom*, Mellink, van Batavia naar Amsterdam.

24 nov., op 48° 33′ NB. en 8° 36′ WL., *D. T. Visser*, v. d. Linden, van Buenos-Ayres naar Antwerpen.

Door kapit. F. W. van Heyningen, te St. Helena gearriveerd:

30 sept., bij de Kaap de Goede Hoop, *Vijf Vrienden*, C. Johann, van Samarang n. Rotterdam, 40 d. reis.

—o—

28 nov. De wind te **Deal** W., mistig.

—o—

Amsterdam *Vertr.*
29 nov. *Terschelling*, Rotgans, Venetië
Wilhelmina Drenth, Kuen, Livorno

—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 30 nov.: 1ste getijde 1 ure 39 min.; 2de get. 2 ure 3 min.

Arnhem. Waterhoogte 28 nov. 1.89 el.

Keulen. Rijnhoogte 28 nov. 9 v. 2 d. Rijnl. (gewassen 5 d.)

—o—

Aangek. Passagiers.

Te **Brouwershav.:**

Van Batavia, per *Noach*, kapit. Wierikx: Kapit. W. B. van Zijp (laatst gezagvoerder van het schip *Agatha & Maria*) en echtg.; mevr. Ernst en zoon, benevens 32 gepasporteerde militairen.

Cargalijsten.

Rotterdam.

SOERABAIJA, Ternate, F. Cars Tz. — 1500 pic. Tin en 917 pic. koperen Duiten, N. H. M.

LONDEN, Bruiser, J. Wood. — 140 v. Cement, E. Gompertz; 50 pakk. Pijpen, van der Kun en van Schelle; 35 b. Wol, C. L. Ringrose en Co.; 17 b. dito, C. Hemmann en Co.; 55 b. en 25 z. Katoen, C. Steinweg; 53 k. Thee, Hollert en Kolff; 25 v. Krenten, H. Vervoort; 10 b. Huiden, W. Bunge en Co.; 9 k. Koopm., W. A. Fuchs en Co.; 10 pakk. dito, Diversen; 65 v. Olijfen, 2 ledige Vaten en 2 v. Kalfsvellen, Order.

Amsterdam.

BATAVIA, Ferdinand Brümm, Voss. — 2828 b. Rijst, 145 legg. Arak, 1 partij Sapanhout en 4630 boss. Bindrotting, Deichmann en vom Rath; 821 kr. Suiker, Kreglinger en Co.; 391 kr. dito, Bunge en Co.; 318 kr. dito en 5 kr. Getah Gitang, Cramerus en Co.; 906 Buffelhuiden, van Heeckeren en Co.; 70 k. Thee, W. van Diepen Jr.; 50 legg. Arak, W. van Kempen; 1 partij Sapanhout. J. C. Brandt en Zn.; 2150 bl. Tin, A. van Hoboken en Zn., te Rotterdam; 138 kr. Suiker, 110 kr. en 197 z. Gom Elastiek, 21 k. en 2 p. Diversen, Order.

LISSABON, Maria, Ouwehand. — 1 lad. Zout, Order.

Tin. Van Billiton zijn te Rotterdam afgedaan 1096 bl. tot *f* 73.

Granen. Tarwe in een doeh: 130 ℔ bonte Pools. *f* 398; 129 ℔ dito *f* 390. Rogge nagenoeg onveranderd: 123 ℔ Pruiss. *f* 253; 118 ℔ Arch. *f* 244, *f* 245; Amerik. *f* 240 per 2100 kil.; 120 ℔ Odessa *f* 243; 119 ℔ Berdianski *f* 238; op levering in Nov. *f* 223, *f* 224; in Maart en Mei *f* 231, *f* 232. Gerst prijshoudend: 113 ℔ Jar. Deens. *f* 212. Haver en Boekweit zonder handel.

Zaden enz. Koolzaad: op 9 v. Olie te leveren in April £ 79¾; in Oct. £ 72; in Nov. £ 79. Lijnzaad prijshoudend: 100/103 ℔ Koningsb. in publieke veiling *f* 10⅓. Raapolie: op 6/w. *f* 42¼; vlieg. *f* 41; 1 Mei *f* 42; 1 Dec. *f* 41¾, *f* 41½. Lijnolie: op 6/w. *f* 37; vlieg. *f* 35¾; 1 Maart, April en Mei *f* 34¼; 1 Dec. *f* 35¾. Heinepolie op 6/w. *f* 41½; vlieg. *f* 40. Raapkoeken per 1040 stuks *f* 88 a *f* 92. Lijnkoeken per 104 st. *f* 13 a *f* 15.

MIDDELBURG 28 November.

Granen enz. De aanvoer van heden was weder klein, zoowel uit onze naburige Eilanden als ook uit Walcheren; de vraag naar Tarwe was niet groot, en echter kon men onder vorigen weekprijs maar geene puike Tarwe los maken. Jarige Zeeuwsche Tarwe werd niet geveild. Nieuwe Zeeuws. gewone soort *f* 12, puike kwaliteit tot 25 c. meer opgebragt hebben. Jarige Walchersche werd aan *f* 11.75 de mud verlaten. Puike Nieuwe Walchersche *f* 12.50, gewone *f* 12.25, mindere *f* 12 de mud. Jarige Zeeuwsche Rogge niet vrij van lucht werd aan *f* 7.50 verlaten. Nieuwe Zeeuwsche *f* 9 a *f* 8.75. Gerst met geregen koopers, puike Winter *f* 6.50 a *f* 6.30, mindere *f* 6. Puike Walchersche Zomer *f* 6 25; Zeeuwsche dito *f* 6 de mud. Walchersche Witte Boonen weinig ter veil, en de beste waren niet beneden de *f* 13 te koop; afwijkende soorten niet begeerd. Walchersche Bruine gevraagd, doch niet getoond. Walchersche Groene Erwten zeer weinig ter veil, voor de puike werd *f* 13 betaald, mindere soorten naar rato. Een partijtje Groote is aan *f* 15 de mud gekocht. Walchersche Paardenboonen *f* 8 50 a *f* 8.25 geboden. Zeeuwsche Erwten noch Paardenboonen waren er ter veil. Koolzaad niet getoond. In de prijzen van den Olie noch van de Koeken is ons eenige verandering bekend.

LONDEN 28 November.

Suiker stil; laag wit Havana 30/ entr; bruin gekl. Manilla 35/6. Geraffineerde flaauw; bruine lompen en ord. brooden 48/6, goede 49/ a 49/6. — *Rum.* Demerary 1/8¼. — *Koffij.* Native Ceylon prijshoudend; goede en mooi ord. 68/ a 71/; Plantation als voren. — *Thee* stil, goede Shipping Congo 13 d. — *Rijst* stil tot vorige prijzen; Ballam zeilende 9/6; Necransie, Arracan en Rangoon 11/; Bassein 10/6. — *Vruchten* flaauw; Valencia Rozijnen 35/ a 38/, Chesme 34/, roode Rozijn 39/, Eleme 41/. Nieuwe Krenten 28/. Fransche Pruimen 32/. — *Cochenille* 1 d. hooger. — *Schellak* prijshoudend; ord. en middl. klein roode Native Oranje £ 7.2.6 a 7.17.6. — *Kamfer* goed donker £ 9.5/. — *Meekrap.* Wortel, mooie Bombay 27/6. — *Zwavel* met goeden handel tot hoogere prijzen, goede 2a zeilende £ 8.10/. — *Metalen.* Schotsch Gietijzer 49/6. Tin vast, Straits 122/. — *Katoen* flaauw. — *Oliën.* Lijn- flaauw 35/6; Cocos- stil, Ceylon 49/6 a 5/, Cochin 50/6 a 51/; Palm- stil 45/6 a 46/; Terpentijn lager, noth. 69/ a 70/. — *Talk* flaauw; loco 50/9 a 51/, het geheele jaar 50/3 a 50/6, voorj. 51/3 a 51/6, Maart 52/3 a 52/6. *Veemarkt* met geringen aanvoer, doch de vraag ingelijks niet belangrijk zijnde, werd de notering van ll. maandag met moeite gesouteneerd. Ossen 3/2 a 5/, Schapen 3/4 a 5/6, Kalveren 4/ a 5/, Varkens 4/ a 5/.

LIVERPOOL 27 November.

Suiker zeer stil, wit Pernam 27/. — *Koffij, Melassen* en *Rum* zonder omzet. — *Myrabolans* 9/.

ANTWERPEN 28 November.

Granen. Tarwe en Rogge *f* ⅛ a *f* ¼ hooger. — *Oliezaden* onveranderd. — *Vruchten.* Malaga Vijgen fr. 6¾. — *Salpeter* *f* 8½.

HAVRE 26 November.

Katoen. De markt is zeer onregelmatig, eenige houders hebben tot verlaagde prijzen losgelaten en werden heden circa 1800 b. gedaan in de verhouding van fr. 147 a fr. 149 voor laag New-Orleans, zijnde fr. 5 a fr. 7 beneden den prijs van 15 november. — *Koffij* vast; Haïti van de Kaap fr. 90½ entr. Rio ongew. fr. 85. Java fr. 117½ a fr. 120 cons. — *Huiden.* Gez. Rio Grande fr. 68; gedr. Martinique fr. 80; gez. dito fr. 63. — *Granen* met eenigen omzet; roode Amerik. Tarwe fr. 66 a fr. 68; Winter dito fr. 79, Witte dito fr. 78½ cons. — *Meel.* New-York extra fr. 36¾ a fr. 39 entr.

HAMBURG 28 November.

Granen. Tarwe in loco stil; van het buitenland onveranderd doch zeer stil. Rogge in loco stil; van Koningsb. per voorjaar 90/91 rth. bco. — *Raapolie* per Nov. 27.4; per Mei 27.2. — *Koffij* onveranderd. — *Zink* onveranderd stil.

HAVANA 5 November.

Suiker stil. Koopers bieden voor n.° 12 slechts 8¼, terwijl houders tot die prijzen niet willen verkoopen. Het is dien ten gevolge onmogelijk eene notering te geven. De voorraad neemt zeer af en bedraagt zoo hier als te Matanzas 45,000 k. De uitvoer dit jaar bedroeg 908,677 k., waarvan 8518 k. naar Nederland. Muscovados stil; eenige kleine partijtjes werden tot ¾ a 1 r. verlaging afgedaan. Melassen zonder omzet; nominaal 3 a 3½ r. — *Koffij.* Santiago $ 15½ a ¾. — *Tafia* willig $ 32 a 33.

INVOER-ARTIKELEN. Gebakken *Steen* $ 17 a 31. — *Dakpannen* $ 45 a 62. — *Hooi* $ 3½ a $ 3¾. — *Rijst* met goede vraag; O. I. puike 13 a 14½ r. — *Vrachten* stil en nominaal naar Engeland £ 2.2.5. — *Wissel* lager; Londen 16¾ a 16½ °/₀ prem. Parijs 3 a 3½ °/₀ dis.

VALPARAISO 17 October.

De betere stemming onzer markt, zoowel voor *Invoer-* als *Uitvoer-Artikelen*, is een verblijdend teeken, en spoedig zal de keuze voor *Katoen* en *Manufacturen* van Amerikaanschen oorsprong beperkt worden. Voor Engelsche Shirtings is echter nog weinig vraag. — *Rijst*, O.-I. schaarsch. — *Suiker.* Geraffineerde, van Boston aangev., bedong $ 2.75; anders ging er niet veel om. — *Papier.* Post- en Fransch Popatria formaat gevraagd. — *Kaarsen.* Engelsche Spermacetie gevraagd; van Compositie is veel voorraad en weinig vraag.

UITVOER-ARTIKELEN. Voor *Koper* in baren biedt men $ 16¼. — *Wol* onveranderd. — *Tarwe.* St. Antonio $ 2½. — *Schapenvachten* $ 5 a 5½. — *Cacao* $ 13.— *Koffij* schaarsch. — *Salpeter* zonder voorraad. — *Tin* te Arica $ 30. — *Vrachten.* Naar Engeland £ 3.15 a 4. — *Wissel* op Londen 44⅞ a 45¼.

KAAPSTAD 22 October.

De handel der afgeloopene maand, ofschoon iets beter dan de vorige, was toch niet van veel belang.

UITVOER-ARTIKELEN. *Diversen.* Gedr. Ossen- en Koehuiden 15/ a 19/6. Merinos 1/9 a 2/3. Horens per 100 st. 50/. Wijnen, Zoete £ 24 a 27; Constantia £ 50 a 60; van de grenzen, Cantier £ 8; Sherry per pijp £ 11; Pontac £ 12. Wol, ongewass. 7½ a 9½ d.; gewass. 1/ a 1/6.

INVOER-ARTIKELEN stil. *Diversen.* Men noteert Ansjovisch 1/5 a 1/8. Holl. Boter 1/2 a 1/3. Holl. Sigaren 27/ a 50/. Wollen Dekens 14/ a 25/; Molton enkele 3/; dubbele 3/6. Eau de Cologne ord. 5/6 a 6/; prima 12/. Jenever, roode kelders 30/ a 36/. Westphaalsche Ham 1/2 a 1/3. Koffij, Java 70/ a 80/. Goudsche Kaas 10 d. a 1/; Edammer 3/3 a 3/4. Kaarsen; Compositie 1/ a 1/1; Spermaceti 1/1 a 1/3. Likeuren 30/. Raapolie 5/6 a 6/; Lijn- ongek. 4/; gek. 4/6. Holl. Pickles 35/. Pik 25/. Paarlgort 30/. Rolpens 13/. Stokvisch 9 d. Suiker. Holl. Crushed 5¾ a 5½ d., Candij 12/6 a 14/. Holl. Stijfsel 25/; dito Spek 7 a 9 d. Sago 21/6. Koornschoppen 2/6 a 3/. Koolteer 16/ a 20/. Zweedsche Teer 25/. Verfwaren. Rood 33/, groen en blaauw 36/; roode Menie 45/; Witlood 39/. — *Vrachten.* Naar Londen Wol ¾ d., Huiden 110/, Ivoor 100/, zwaar Goed 35/, gemeten Goederen 60/. — *Wissel.* Schatkistbilletten 30 d. zigt 1 °/₀ premie, Bankbills 30 d. zigt ½ °/₀ premie, Handelspapier 90 d. zigt 1 a 1½ °/₀ disc.

(Per Overland-Mail.)

COLOMBO 31 October.

Koffij. Nieuwe Plant. wordt overvloedig aangevoerd en in de volgende dagen zullen verscheidene partijen verscheept worden; laag Parchment bedong 11/; Mountain 11/6; nieuw Natif werd nog weinig aangevoerd, de boon is algemeen klein doch de kwaliteit goed; door de hooge vraagprijzen gaat er weinig om. Men noteert Natif Unpicked 40/ a 40/6. — *Kaneel* stil, Plant. 8 a 8½ d.; infer. 6 a 7 d. — *Katoen* stil, de aanvoeren te Tuticorn verminderen ten gevolge van den regen. Prima Tinnevelly blijft genoteerd op r. 100, 2a op r. 93. — *Cocosolie* stil door de hooge vraagprijzen, men noteert 29/6. — *Vrachten* flaauw, Koffij in v. naar Londen £ 4.5/ a 4, in b. £ 3 a 3.5/; Cocosolie £ 3 a 3.5/. — *Wissel* op Engeland 6/m. zigt 4 °/₀; 3/m. 3 °/₀; 16/d. 2½ °/₀.

AKYAB 19 October.

Rijst. De laatste Europesche mail bragt ons eenige orders die slechts van r. 41 a 42 uit te voeren waren. Tot die prijzen zijn 4 a 500,000 mandjes afgedaan. Dagelijks worden van het binnenland 4 a 5000 mandjes aangevoerd, die van r. 39 a 40 koopers vinden, ofschoon de kwal. nog al te wenschen overlaat. Het mooije weder is zeer gunstig voor den aanstaanden oogst, die zich tot nog toe goed laat aanzien. Vijf schepen laden hier naar Europa.

RANGOON 17 October.

Rijst r. 85 a 90 voor 6 gedeelten.

BASSEIN 11 October.

Rijst 2 r. hooger. Men betaalde r 68 a 79 voor 4 deelen, terwijl eene verdere verhooging verwacht wordt.

HANKOW 29 September.

INVOER-ARTIKELEN met weinig vraag; de volgende prijzen zijn alleen in ruiling te bekomen: *Manufacturen.* Shirtings ongebl. 5¼ catties tls. 1.3.5 a 1.3.8, gebl. 50 a 66 dr. tls. 1.8.5 a 1.9.2; T. Cloths 32 inches 24 yards tls. 1.2.8 a 1.3.2; Camlets tls. 19.5 a 19. — Zwarte *Peper* tls. 10. — Witte *Suiker* tls. 6.8 a 7. — *Rijst* tls. 1.4.

UITVOER-ARTIKELEN. *Thee* stil, maar vast; 15 chops bedongen tls. 18.5 a 21. — Witte *Zijde* tls. 160 a 220. — Witte *Was* tls. 32.5. — *Tabak* tls. 5. — *Vrachten.* Naar Shanghai tls. 15 a 20.

TIENTSIN 9 September.

Manufacturen. Er ging minder om dan men verwacht had; ongebl. Shirtings zware soorten waren iets hooger. Men noteert 5¾ a 6 catties tls. 1.3 a 1.6, gebl. 56 dr. tls. 1.4 a 1.5; T. Cloths 4½ a 5½ catties tls. 1.1.5 a tls. 1.4.5; Holl. Camlets tls. 19 a 20. — *Lood* tls. 5.5 a tls. 6. — *Bindrotting* tls. 4. — Witte *Peper* tls. 8.5 a 9.— Witte *Suiker* tls. 5 a 6. — *Rijst.* Shanghai tls. 1.7 a 2.

UITVOER-ARTIKELEN. Beste *Wol* tls. 22.

NAGASAKI 30 September.

In INVOER-ARTIKELEN ging veel om in ruiling tegen Thee, en er was vraag naar artikelen, die in de laatste 6 maanden niet te plaatsen waren. — *Manufacturen.* Ongebl. Shirtings 5¼ catti $ 2.30 a 2.40; gebl. dito 56 a 60 dr. $ 2.60 a 2.70 c; T Cloths 4½ catti $ 1.65; Camlets BB $ 23 50 c; SS $ 23. — *Suiker.* Bruine $ 4 a 5; Witte $ 6 a 8.

UITVOER-ARTIKELEN. *Was.* Beste $ 11.70 a 12.20 c. — *Raapzaad* $ 1.90 a 2.10 c. — *Tabak* $ 2.40 a 4.10 bij veel voorraad. — *Thee* met veel aanvoer en men biedt lagere prijzen; nieuwe fair a good van $ 12 a 22; ord. van $ 1.50 a 5. — *Zijde.* Van den nieuwen oogst kwamen eenige partijtjes aan, maar er ging niets om. — *Vrachten* naar Shanghai $ 4 a 4.25; naar Hong Kong $ 8. — *Wissel* op Shanghai 1 a 2 °/₀ disc.

KANAGAWA 23 September.

In IN- en UITVOER-ARTIKELEN ging weinig om. De omzet in *Thee* en *Zijde* was wegens de hooge vorderingen zeer beperkt, zoo ook door de lage prijzen. — Voor *Manufacturen* in ruiling geboden. Zijde ca. $ 10 per pic. lager op de ongunstige berigten uit Londen; n.° 1 en 2 $ 500; ord. $ 425 a 450; voorraad 600 b. — *Thee.* Middel kwal. $ 1 a 2 lager, fijne soorten schaarsch, ord. $ 3 a 5; good Common $ 7 a 12; middel $ 14 a 18; fijne $ 20 a 25. — *Salpeter* $ 8 a 10.

INVOER-ARTIKELEN. *Manufacturen.* Shirtings laag in prijs. Garens gevraagd, zoo ook Camlets; voorraad in de laatste hand ontbreekt. Men noteert 5½ catti ongebl. Shirtings $ 2.05; Camlets SS $ 24; ruwe Katoen $ 12. — *Metalen* stil. — *Vrachten* naar Shanghai $ 2.50 per pic. voor Zijde; Hong Kong $ 7 per ton en 50 c. per pic.; Londen $ 7 per ton voor Zijde en £ 5 voor Thee. — *Koers.* Itzeb. 228 a 230 per $ 100.

YOKUHAMA 10 September.

Manufacturen. De handel was de afgeloopen maand zeer levendig voor Shirtings en Camlets; de notering is als volgt: ongebl. Shirtings 7 ℔ $ 2.20 a 2.25; gebl. $ 2.20 a 2.60; Camlets $ 21.50 a 24; BBB. purper $ 26.50 c.

UITVOER-ARTIKELEN. *Raapzaad* $ 2.25 a 2.50. — *Thee.* De voorraad is klein en van ord. kwal. goede kwal. $ 12 a 14. — *Zijde* aanvankelijk $ 15 a 20 hooger, later had eene daling plaats maar ten slotte was de markt vaster. Mybash n.° 1 en 2 $ 495 a 505; voorraad 1000 a 1500 b. — *Vrachten* naar Engeland £ 6.10 a 7; naar Shanghai voor Zijde $ 3. — *Wissel* op Shanghai 10/d. zigt 2¼ a ½ disc.

Advertentiën.

Na een kortstondig lijden en na voorzien te zijn van de H. Sacramenten der stervenden, overleed, in bijna 74jarigen leeftijd, de Wel Eerwaarde Heer J. PAULS, *rustend Pastoor alhier.*

Rotterdam Uit naam der Familie,
28 *November* 1861. P. A. KEULS.

Algemeene kennisgeving.

De COMMISSIE tot waarneming der Zaken van LLOYD'S te Londen brengt bij deze ter kennisse van alle Reeders, Gezagvoerders, Zeehandelaren en Assuradeurs, dat zij op de hier na te melden Plaatsen

bezoldigde AGENTEN

heeft aangesteld, die speciaal in last hebben om de belangen der Scheepvaart in bescherming te nemen en inzonderheid om Vreemdelingen, die zich in gevaar of in moeijelijkheden bevinden, met belangloozen raad en dadelijke hulp ter zijde te staan.

De *Hamburgsche Assurantie-Maatschappijen* hebben deze Heeren reeds tot hare Agenten aangesteld en men zal voortaan bij elk ongeval op de Kust veel tijdverlies en groote kosten kunnen besparen door zich terstond tot deze Agenten te wenden.

Standplaatsen.	Namen der Agenten. De Heeren
DEAL	Capt. E. B. NOTT, R. N.
RAMSGATE	R. A. BURSTALL, R. N.
FALMOUTH	Capt. C. R. JOHNSON, R. N.
YARMOUTH	Comm.r W. T. RIVERS, R. N.
LOWESTOFT	Comm.r G. B. JEFFREYS, R. N.

TE HUUR tegen Mei 1862

een HUIS met TUIN,

aan den Coolsingel. Te bevragen bij KLAPHAAK en VAN DER HULST, Timmerlieden te Rotterdam.

ROTTERDAM—NEWCASTLE.

Voor Passagiers en Goederen.

De Stoomboot **LORD RAGLAN**, Kapitein **John Hart**, vertrekt van hier naar **NEW-CASTLE DINGSDAG** 3 December, des morgens vroeg.

Adres bij *D. BURGER & ZOON.*

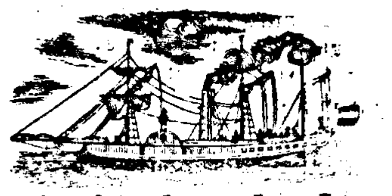

Nederlandsche

STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

ROTTERDAM—LONDEN.

BATAVIER, *Kapit. W. Smith.*

Van ROTTERDAM naar LONDEN.

Dingsdag 3 December, 's middags ten **12** ure.

Van LONDEN naar ROTTERDAM:

Zondag 8 December, 's morgens ten **11** ure.

Schroefschoener FIJENOORD,

Kapit. M. van 't Hoff.

DECEMBER 1861.

Van ROTTERDAM naar LONDEN.

ZONDAG 1, 8, 15, 22, 29, 's morgens ten 8 ure.

Van LONDEN naar ROTTERDAM.

DONDERDAG 5, 12, 19, 26, 's morgens ten 8 ure.

In verbinding met de naar en van **Manheim** en tusschen gelegene Plaatsen aan den Rijn varende Stoombooten der Nederlandsche Stoomboot-Reederij.

☞ Nadere informatien zijn te bekomen bij de **Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij** en hare Cargadoors de Heeren D. A. VAN OORDT & Co., in de Boompjes te Rotterdam, en bij alle Agenten der **Nederlandsche Stoomboot-Reederij.**

Ligt in Lad[ing]

NAAR

BATAVI[A]

om te vertrekken 10—15 Decem[ber]

voor Goederen en Passagiers, het nieuw gebouwde, gekoperde Nederlan[dsche] CLIPPER-FREGATSCHIP

ORANJE NASSA[U]

Kapt. **G. Strang van Hees,** opzettelijk voor snelle zeilage gebouwd en voor overvoer van 1e en 2e Klasse Passagiers met [...] wenschte Gemakken, ruime en luchtige [...] gerigt, voerende eenen geëxamineerden Sche[eps-] en voorzien van eene melkgevende Koe.

Adres bij de Cargadoors P. A. VAN ES [...] te Rotterdam; OOLGAARDT & BRUIN[...] Amsterdam, en DE GROOT, ROELANTS [...] te Schiedam.

NAAR

SOERABA[JA]

(direct),

voor GOEDEREN en PASSAGI[ERS] om den 6 December te vertrekken het extra snelzeilend Nederl. gekoperd [...]

HELENA, Kapit. **J. A. van Wi[...]**

Adres ten Kantoren van KUYPER, VAN [...] SMEER en HUDIG & BLOKHUYZEN.

DIRECTEUREN der **Bank van Lee[ning]** ***Rotterdam*** zullen op Donderdag 12 [...] 1861 of volgende dagen doen Verkoopen a[...] handen **PANDEN,** welke in **Julij, A[ugustus]** en **September 1860** zijn Beleend. Diege[nen] den Verkoop hunner Panden wenschen voor[...] zullen de daarop verschenen Interessen me[...] doen vóór of uiterlijk op Maandag 9 Decem[ber].

De BRITSCHE MAATSCHAPPIJ

VAN

ALGEMEENE LEVENSVERZEKERI[NG]

VEREENIGD MET HET

ENGELSCH WEDUWEN-FONDS.

Door de Soliditeit van het gunstig bekende Huis, het belangrijke Kapitaal, de aanzienlijke [...] aan het hoofd derzelve en de bijzonder gunstige resultaten welke het afgeloopen dienstjaar heb[ben] leverd, bieden de voordeeligste en zekerste voorwaarden aan, om op onderscheidene wijze **Assur[antie]** te sluiten, waardoor men zijne na te laten Betrekkingen een Kapitaal kan verzekeren, waard[oor] Personen wederzijdsch verzekerd de langst levende aanspraak verkrijgt op uitkeering eener bepa[alde] om zelfs op bepaalde tijdstippen een Kapitaal te erlangen, onmiddellijk Lijfrenten te genieten, leeningen zekerheid te verschaffen, door Verzekeringen op kortere termijnen, en door deelnem[ing] Weduwen-Fonds in het lot zijner weligt na te laten Weduwe te voorzien. Informatien te bekom[en] Agent te *'s Hage*, Riviervischmarkt, boven N.° 7, en bij den Heer J. C. KREUKNIET Jz., in [...] straat te *Rotterdam.*

N. CATENI[...]

PLANTAARDIGE INSPUITING VAN MATICO

van Grimault en Comp. Apothekers te Parys.

[...] gebezigd door den beroemden Doctor RICORD, alsmede door de geneesheeren der hospitalen, eenige welke is goedgekeurd door de *Academie van geneeskunde te St. Petersburg*, bezit bu[...] zamentrekkende en voorbehoedende eigenschappen en geneest spoedig de hardnekkigste vloeijin[gen] loopingen. Zij overtreft alle tot heden bekende en geroemde inspuitingen met metaalachtige [...] en veroorzaakt geene smarten, noch vernauwingen van het kanaal. De olie van deze plant met [...] van copaivae wordt met het beste succes gebezigd onder den naam van **Capsules au Mat[ico]** hen die de voorkeur geven aan inwendige geneesmiddelen. Depôts te Rotterdam bij de Heer[en] en VAN SANTEN KOLFF.

Deze [...] oebere[...] bladere[...] Matico [...] en ook [...] vordtin[...] methet[...]

PUBLIEKE VEILING

op Maandag den 2den December 1861, des voormiddags ten half elf ure, in het Logement **de Zon,** aan den Steiger te Rotterdam, van:

C.ª 63 Last GERST,

meer en minder door Zeewater beschadigd, aangebragt van **Landskrona** per het Schip *de Vriendschap,* Kapitein *H. Bakker,* en thans alhier in Ligters liggende.

Nadere informatien te bekomen ten Kantore van **WM. & ALBs. SMALT & Co.** en SCHADEE & Co.

De Makelaars *F. N. Montauban van Swijndregt, W. van Dam* H. H. Zoon, *W. H. Montauban van Swijndregt, B. C. D. Hanegraaff* en *H. N. Montauban van Swijndregt*, te Rotterdam, zullen, als last hebbende van hunnen Meester, op Dingsdag den 17 December 1861, des middags ten twaalf ure, in de Zaal aan de Scheepmakershaven, wijk 1, n.° 499, publiek Verkoopen:

Het extra snelzeilend, gekoperd en kopervast Nederlandsch

BARKSCHIP

BEATRIX,

laatst gevoerd door Kapitein *C. A. L. van den Wijck*, volgens Meetbrief lang 33 El 30 Duim, wijd 5 El 71 Duim, hol 4 El 86 Duim en alzoo groot **411 Tonnen,** met al deszelfs RONDHOUT, STAAND en LOOPEND WANT, ANKERS, KETTINGEN, TOUWEN, ZEILEN en verdere SCHEEPSGEREEDSCHAPPEN, zoo als hetzelve thans is liggende in de Westerhaven, binnen deze Stad.

In Junij 1860 is aan gemeld Schip eene reparatie geëindigd, welke *f* 40000 heeft bedragen, waarna aan hetzelve een Certificaat is afgegeven A. I. voor *tien jaren* voor de Groote Vaart, door de Nederlandsche Vereeniging van Assuradeuren.

Het Schip blijft inmiddels **Uit de Hand te Koop.**

Rotterdamsche Schouwburg.

Directie: ***J. Ed. de Vries.***

ZATURDAG 30 NOVEMBER 1861:

BEETHOVEN'S

FIDELIO,

groote Opera in twee Bedrijven (drie Afdeelingen).

Aanvang ten 6½ ure precies.

NIEUWE SCHOUWB[URG]

op de Kruiskade.

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE TOONEEL[ISTEN]

Directie: ***Breedé & Valois***

Op ZONDAG den 1 DECEMBER 1[861]

DE WANDELENDE J[OOD]

Drama (à grand Spectacle) in 8 Taferee[len] Naspel (Apothéose), naar het Fransch [...] *Sue,* met nieuwe Decoratien, geschild[erd] onder opzigt van den Heer *B. J. van [...]* Mise-en-Scène geregeld door den Heer *Victor [...]*

Tafereelen:

1. Morock de Beestentemmer.
2. De vlugt van Dagobert met Rose e[n ...]
3. Mijnheer Rodin.
4. Vreugde en leed.
5. Het debut van Céphise en Gringalet.
6. De 13de Februarij.
7. La Mayeux.
8. De Wandelende Jood.
9. Apothéose.

In het 5de Tafereel:

Grande Scène Dansante et Co[mique] door den Heer *Holtzer* en Mademoiselle [...] den Heer en Mevrouw *Witt* en het Corp[s ...]

Aanvang ten [...]

1ste Rang *f* 1.— Parterre *f* 0.75. Galer[ij ...] Plaatsen zijn dagelijks te bespreken [...] extra voor iedere plaats.

VERTREK der SPOORTREI[NEN]

Hollandsche Spoorweg.

Van Rott. naar Amsterdam: 7.25, 11.40, [...]
» alleen n. 's Hage: 9.45, [...]
» Amst. naar Rotterdam: 8.30, 11.35, [...]
» 's Hage » 8.30, 10.41, 1.30, 4.15, [...]
Aankomst te Rotterd.: 9.15, 11.30, 2.15, 5, 7.30, [...]

Vertrek van: **Rijn-Spoorweg.**

Rott.: 6.55, 9.50, 12.25 (expr.tr.), 2, 10 (werkd.) [...]
Amst.: 7.25, 10.25, 12.30 (expr.tr.), 4.30 (werkd.) [...]
Arnh.: 6.30, 9.37, 11.55 (expr.tr.), 1, 5.55.
Utr.n.Rott.: 6.10, 8.40, 11.40, 1.15 (exp.tr.), 5.35 [...]
Goud. n. Rott.: 7.30, 9.20, 12.44, 1.53 (exp.tr.), 5.37 [...]
Aank. te Rott.: 8.15, 9.55, 1.15, 2.15 (expr.tr.), 7.05 [...]

Spoorweg Antwerpen-Rotterd[am].

Van Rotterdam: 10.15 's morg. en 3 's nam.
» Breda: 6.45 's morg., 12.35 's midd. en 5 [...] de laatste alleen tot Antwerpen.
» Antwerpen: 7.50 's morg. en 12.20, 5 [...] de laatste alleen tot Breda.

Gedrukt en uitgegeven [bij]

G. en C. A. van Re[...]

te Rotterdam.

BIJVOEGSEL,
behoorende tot de
ROTTERDAMSCHE COURANT
VAN
ZATURDAG 30 November 1861, No. 286.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van Vrijdag 29 November.

Aan de orde is de voortzetting der discussie over de **Staatsbegrooting voor 1862.**

De heer *Mijer* (voor zooveer verstaanbaar) komt terug op de redenen welke geleid hebben tot de aftreding van den Minister van Buitenlandsche Zaken. Het programma van 23 april was ondubbelzinnig en drukte niet de persoonlijke meening van dien Minister, maar van alle Ministers uit. Dat programma werd aan 's Konings goedkeuring onderworpen en ook aan de goedkeuring van den Ministerraad. Spreker heeft daarin gezien de uiteenzetting der staatkundige grondslagen van de Regering, zoowel voor Europa als voor de Oost-Indiën. Hij herinnert verder hoe de heeren Ministers hebben te kennen gegeven dat er geen verschil bestond tusschen de latere Memorie van Beantwoording en het programma. Tot zijne verwondering heeft hij gisteren vernomen dat het eigenlijk programma was vervat in de nota des Ministers van Kolonien; maar waarom is dan de Minister van Kolonien niet opgetreden als woordvoerder van het Kabinet, als hij werkelijk strijd zag tusschen het programma van 23 april en zijne eigene nota over de koloniale politiek? Wanneer spreker nu hoort dat de heer van Zuylen ontrouw aan het programma is geworden, dan moet hij toch vragen hoe het mogelijk is dat de heer van Zuylen zich zoo zeer heeft vergist in de zienswijze van zijne ambtgenooten en van den Minister van Kolonien. In het belang van het Kabinet, van den afgetreden Minister van Buitenlandsche Zaken en van de waarheid, vraagt hij alsnog de overlegging der nota aan Z. M. over de koloniale aangelegenheden, waarop het Kabinet is zamengesteld. Gisteren heeft spreker gehoord dat de heer van Zuylen had beweerd dat de Minister van Kolonien te liberaal was, en dat hij zich hield aan het koloniale stelsel van den heer Rochussen, terwijl de Minister van Kolonien zich daaraan niet gebonden achtte. Ook om deze reden acht hij het in 't belang der Kamer en der Natie geraden, dat er nadere inlichtingen worden gegeven.

Spreker gaat vervolgens tot de zaak zelve over. Hij zal niet spreken over onze vrije cultuur en particuliere landbouwondernemingen, dat kan bij hoofdstuk XI geschieden. Evenmin zal hij uitwijden over de zaak van den heer Bekking, hoewel deze toch het onderwerp is geweest van groot verschil tusschen den heer van Zuylen en den Minister van Kolonien, en de aftreding van den eerste heeft verhaast. Over de wettelijke regeling der particuliere landbouwondernemingen bestaat bij den Minister van Kolonien nog geene gevestigde opinie, en omtrent de zaak van den heer Bekking is eene voordragt aan den Raad van State. Beide onderwerpen zijn dus nog niet rijp om afdoende te worden besproken. Van meer belang echter is de uitlegging van art. 56 van het Regerings-reglement, daarover heeft de Minister in mei en gisteren verklaard, en gezegd, als men het stelsel afkeurt is dit niet genoeg, maar men moet een ander aan. Spreker treedt op zijne beurt in een geschiedkundig overzigt van het cultuurstelsel, dat van de oprigting af zeer veel tegenkanting heeft ontmoet, hetgeen hij staaft door de getuigenis van mannen van dien tijd. Hij onderzocht de oorzaak van dien aanvankelijk fellen tegenstand, en stelt er andere getuigenissen tegenover, wier hoofdgedachte is: de zeer geringe mate van ontwikkeling van den Javaan tot eigen inspanning en vrijen arbeid of werkkring. Hij wijst er op, hoe de graaf van den Bosch van den aanvang af het stelsel van cultures heeft willen dienstbaar maken aan den bloei en den rijkdom van zijn Vaderland. Hij erkent dat er ook proeven met vrijwillige cultuur zijn genomen, maar dat zij, behalve in sommige gevallen, bepaald mislukt zijn. Het is hem niet mogelijk geweest, de goede uitvoerbaarheid van 's Ministers plannen te kunnen doorgronden; hij herinnert daarbij de twijfel nopens dat stelsel, zelfs door den heer van ... betwijfeld werd of het wel in overeenstemming was met art. 56 van het Regerings-reglement. Wat zijne eigene meening betreft, komt deze hierop neder: zoo voert het stelsel van den Minister hem geen enkele schrede op de baan van art. 56 voorwaarts; de Javaan zal niet worden opgeleid tot het besef der voordeelen van den vrijen arbeid, hij zal nu, krachtens een contract met zijne dorpshoofden of regenten, in dwang blijven arbeiden. Spreker noemt de opmerking van den heer de Brauw op dat punt volkomen juist. Van waar die onverklaarbare misgreep van een Minister die naar het goede ware streeft? Z. i. bestond de oorzaak daarin dat de Minister het einddoel van art. 56 wil bereiken, alvorens de alineas 2 tot 5 in praktijk te hebben gebragt, om zoo gaande weg te komen tot de verwezenlijking van het stelsel van vrijwillige overeenkomst, waarbij de tusschenkomst van het bestuur zal kunnen worden ontbeerd. Welk een ruim veld van verbetering en ontwikkeling ligt er niet in die vijf laatste zinsneden van art. 56. Op den voorgrond staat de instandhouding der cultures, maar onder de volgende voorwaarden: dat, voor zoover die cultures plaats hebben op gronden door de inlandsche bevolking voor eigen gebruik ontgonnen, de beschikking over die gronden geschiede met billijkheid en met eerbiediging der bestaande regten en gebruiken; — dat bij de verdeeling van den arbeid dezelfde regelen worden in acht genomen; — dat de belooning der betrokken inlanders, met vermijding van schadelijke opdrijving, zoodanig zij, dat de Gouvernements-cultures hun, bij gelijken arbeid, ten minste gelijke voordeelen opleveren als de vrije teelt; — en dat zooveel doenlijk opgeheven worden de bezwaren die, na een opzettelijk onderzoek, mogten bevonden worden ten aanzien van die cultures te bestaan. Nooit evenwel is het de bedoeling van art. 56 geweest dat, als de tijd der vrijwillige overeenkomsten daar zal zijn, het Gouvernement zelf als contractant zou optreden. Spreker betwist ook de meening van den Minister ten aanzien van het oordeel van den heer Baud nopens de oplossing van het cultuurstelsel in vrijen arbeid. Hij haalt ook citaten aan, waaruit hij afleidt dat de heer Baud oordeelde dat vrije arbeid op groote schaal, zonder maatschappelijke hervorming, op Java onmogelijk is.

De heer *van Hoëvell.* Wanneer ik eene vergelijking maak tusschen nu en eenige jaren geleden, dan zie ik een merkwaardig verschil in de beraadslagingen van toen en nu. Toen, in de eerste jaren dat ik de eer had zitting in deze vergadering te hebben, waren descussien omtrent koloniale onderwerpen eene groote zeldzaamheid en er waren toen maar enkelen die daarover spraken. Thans, in deze algemeene beraadslagingen over de algemeene begrooting des Rijks, nemen de koloniale onderwerpen de eerste plaats in. Dit is een groote vooruitgang, die mij veel genoegen doet. Ik heb dit altijd gewenscht, want wisseling van gedachten daaromtrent in deze zaal zal weldadig terugwerken niet alleen op het lot van Indië zelve, maar ook op de betrekking tusschen Indië en het Moederland. Maar ik vraag: is het niet te vreezen dat de algemeene beraadslagingen over de algemeene begrooting wat te eenzijdig worden, als men alleen de koloniale zaken behandelt! Daalt men thans niet te veel af in bijzonderheden en is daarvoor niet beter de gelegenheid bij de behandeling van hoofdstuk XI, waarbij men paragraafsgewijze afzonderlijk over de verschillende punten kan spreken? Ik voor mij behoud mij ten minste de bevoegdheid voor op alle deze punten, die nu in deze algemeene beraadslagingen zijn behandeld, bij de behandeling van hoofdstuk XI, bij iederen § terug te komen, als de Vergadering ten minste zal goedvinden om, even als vroeger, de verschillende punten § gewijze te behandelen. Ik vrees vooral dat, wanneer men nu verder voortgaat op den weg der koloniale beschouwing, men het geheele Ministerie uit het oog zal verliezen, en dat wil ik niet. Ik zal mij dus veroorloven in de eerste plaats een enkel woord omtrent het geheele Ministerie te zeggen. Het is zonderling: In 1849 tot 1853 zat aan de Ministerstafel een Ministerie waarvoor ik warme sympathie gevoelde en dat ik met kracht ondersteunde, maar er zat ook in dat Ministerie een Minister van Koloniën, dien ik met al de kracht, die in mij was, bestreed. En nu, op dit oogenblik, hebben wij een Minister van Koloniën, waarvoor ik sympathie gevoel, maar hij zit in een Ministerie waarvoor ik niet eene zoo groote sympathie heb. Waarom is mijne sympathie voor dit Ministerie zoo groot niet? De redenen daarvoor zijn reeds door andere sprekers breedvoerig ontwikkeld, en ik behoef deswege niet in herhaling te komen, omdat die redenen tot dusver nog niet zijn wederlegd. Wij hebben gisteren toch den Minister van Kolonien met kracht, met vuur, breedvoerig, grondig de aanvallen, waaraan hij was blootgesteld, met ernst zien wederleggen. Maar wat hebben wij van het geheele Ministerie gezien, dat aan veel zwaardere beschuldigingen was blootgesteld? Niets anders dan eene rede van den Minister van Finantien, waarin waren zamengevat de bezwaren van finantiëlen en politieken aard, en verder niets. In die rede heeft de Minister wel de verschillende sprekers een voor een beantwoord, maar hij heeft niet al de argumenten een voor een beantwoord. Hij heeft zich bepaald tot een paar woorden voor iederen spreker. Ik zal daarvan een enkel voorbeeld noemen. Wat heeft de Min. geantwoord op de rede van den heer Olivier? De Min. heeft gezegd; wel, die rede was zamengesteld uit groote zinledige woorden, en daarmede moest mijn geachte ambtgenoot zich tevreden stellen. Maar als de Min. ons zulke voorbeelden geeft, dan ben ik toch niet bevoegd dit voorbeeld te volgen. In de rede van den Min. van Finantien is niets wederlegd en niets bewezen. Het was eene doorloopende aanteekening op hetgeen wat hier is behandeld; maar er werd geene enkele opheldering gegeven, alleen het bekende werd herhaald. Ik heb die rede in mijne buurt hooren noemen: de notulen van Minellus op de elegien van Virgilius. En ziedaar nu alles wat de Min. heeft aangevoerd tegen den storm die in deze Kamer tegen het Ministerie is ontstaan. Ik moet dus zeggen dat ik in mijne meening door wat hier gebeurd is ben versterkt: dat wij hier hebben een zwak en krachteloos Ministerie. Ik houd het voor onmogelijk, dat bij deze begrooting de meerderheid der Kamer dit Ministerie zal ondersteunen. Ik houd het voor onmogelijk dat de begrootingen van sommige departementen, die dan toch als de uitdrukking van het geheele Ministerie kunnen worden beschouwd, eene meerderheid in deze Kamer zullen vinden. Maar zoo ja, al wordt de begrooting aangenomen, dan nog zou ik dit Ministerie aanzien met een oog, zoo als men een teringlijder aanziet. Dan nog zeg ik: als de Kamer er zich niet over ontfermt, dan stort het toch van zelf in een. Het is hetzelfde als een teringlijder aan boord van een schip, dat aan zware stormen is blootgesteld. Al houdt het schip het in den storm, aan den teringlijder baat dit niets.

Maar, Mijnheer de Voorzitter, ik kom tot een aangenamer onderwerp; ik kom tot de koloniale politiek van den Minister van Kolonien. Ik heb zoo even gezegd dat ik sympathie gevoel voor dien Minister. Waarom? Reeds in mei heb ik mijn gevoelen uiteengezet. Sedert is mijne sympathie niet verminderd, en wel in de eerste plaats niet om de houding door dien Minister aangenomen in de zoogenaamde ministeriële crisis. Het duistere is voor mij nu tamelijk licht geworden. Ik heb begrepen, dat de oude veroordeelde koloniale reactie, verpersoonlijkt in den laatst afgetreden Minister van Buitenlandsche Zaken, zich in dit Kabinet toch had weten in te werken. Het bewijs daarvan is gelegen in het extract uit den brief van den Minister van Zuylen aan den Koning, dat ons is medegedeeld. — En wat de afwijking van het programma betreft, in het Voorloopig Verslag omtrent hoofdstuk XI is dit onderwerp behandeld, en daar is gezegd, dat men dit aan den jeugdigen Minister niet te euvel moest duiden. Ik deins niet terug, mijne heeren, voor hetgeen ik in de sectiën gezegd heb. Wat ik daar gezegd heb durf ik volhouden. Dat woord van jeugdigen Minister is van mij afkomstig. Maar in welken zin heb ik dat woord gebezigd? Niet om te wijzen op de jeugd in jaren van den Minister, ofschoon ik mij verheug dat jeugdige krachten de taak hebben aanvaard. Maar ik heb dat woord gebezigd in dien zin: aan een Minister, die nog niet in al de kronkelpaden van de politiek is doorgedrongen, die daarin nog niet ervaren is, moet men zulks niet kwalijk nemen. Als hij eerst eenige jaren in deze Kamer heeft doorgebragt, en zoo hij vooral in de laatste jaren de toeren van het politiek succes had bijgewoond, dan had hij zeker beter de zaken ingezien, maar de Minister had te doen met den Minister van Buitenlandsche Zaken, met een diplomaat, en aan hem was opgedragen het opstellen van het groot programma in overeenstemming met de nota van den Minister van Kolonien. En nu zal ik aan niemand behoeven te zeggen dat de steller van een stuk, met de meest mogelijke goede trouw (vooral een diplomaat), veel invloed op den inhoud daarvan uitoefent. De wijze, waarop de Minister van Kolonien die fout heeft hersteld, heeft mij versterkt in mijne sympathie voor hem. Hij heeft die fout zoo spoedig mogelijk openlijk hersteld. Hij heeft dit gedaan dadelijk, toen hij daartoe in de gelegenheid was, en het is hem eindelijk gelukt dat belemmerend element van dit Ministerie en van zijne zijde te doen verwijderen. Eene tweede reden voor mijne sympathie is de rede van den Minister van gisteren. Hij heeft daarbij niets terug genomen van wat hij vroeger gezegd heeft. Hij heeft openhartig, zonder omwegen, met moed zijn stelsel verdedigd, ook tegen den tegenstand die zeer zwaar schijnt te worden.

Reeds in mei heb ik mijne sympathie voor dezen Minister te kennen gegeven. Wat heb ik toen gezegd: „Ik dank den Minister voor zijne redevoering van gisteren morgen, voor zoover betreft het *cultuurstelsel.* Ik heb daarin vooreerst gevonden, dat er een einde zal gemaakt worden aan dien onvruchtbaren strijd, aan dat nutteloos getwist in deze Kamer, over de vraag, of vrije arbeid op Java eigenlijk wel vrije arbeid is. Wij herinneren ons de onaangename discussien daarover gevoerd. Zij zullen ophouden, want de Minister van Koloniën heeft gisteren met ronde woorden en zonder eenige terughouding erkend niet alleen de mogelijkheid, maar ook het bestaan van vrijen arbeid op Java en de mogelijkheid van krachtige ontwikkeling. Hij beloofde den weg te zullen inslaan, die tot ontwikkeling leiden kan. Dit is een groote stap vooruit." Het komt mij voor dat bij de beschrijving van den Minister te veel uit het oog is verloren het verschil tusschen hem en zijn voorganger, namelijk dat thans een einde is gekomen aan dat gedurig gehaspel. Hij is rond voor zijne stelling uitgekomen: dat hij wenscht de bevordering en ontwikkeling van den vrijen arbeid. Verder zeide ik toen: „De Min. erkende dat nevens het cultuurstelsel de particuliere ondernemingen op Java kunnen bloeijen." Ziedaar een tweede nog gewigtiger punt, dat door de bestrijders van den Min. uit het oog wordt verloren. Op dit oogenblik beschouw ik de regeling van dit onderwerp als het meest gewenschte en het meest dringend noodig. Ik behoef toch niet te herinneren hoe dikwijls wij hier hebben gehoord, dat die twee stelsels niet naast elkaâr konden bestaan, dat het een het ander zou absorberen. Welnu, de Minister van Kolonien heeft thans beloofd eene regeling die de bevordering en ontwikkeling der bijzondere ondernemingen zal ten doel hebben. — Een derde reden toen door mij opgegeven was dit: „De Minister erkent dat een der grondslagen, ja de hoofdgrondslag, van het cultuurstelsel — de dwang, langzamerhand, met voorzigtigheid — wie heeft het anders ooit geëischt? — vervallen zal. Ziedaar een der krachtigste schreden op den goeden weg. Dat zijn beginselen waarvoor ik sedert jaar en dag in deze Kamer heb gestreden." Welnu, mijnheer de Voorzitter, dat deze Minister voor dwang vrijheid wil, is dat niet een groot verschil met zijn voorganger?"

Wat hebben wij toch vroeger van Regeringswege gehoord: de tijd, waarop die dwang kan verdwijnen, breekt eerst aan wanneer wij de millioenen van de Oost kunnen missen. En verder zegt de Minister: Neen, reeds dadelijk zullen pogingen in het werk worden gesteld om den dwang door vrijheid te verwisselen. Ik wil dit ook, en ziedaar de redenen waarom ik dezen Minister steun. Nu is er nog een punt van verschil tusschen den Minister en mij, zeide ik in mijne rede van 14 mei: „Er is nog, zeide ik, in de punten door den Minister gisteren omtrent het cultuurstelsel ontwikkeld, een punt van verschil, een punt dat ook de spreker uit Amsterdam reeds heeft herinnerd. Indien ik het wel heb gevat, zou de Min. van meening zijn, dat, ook wanneer de dwang verviel, toch het Gouvernement de ondernemer van cultuurproducten zou blijven. Ik wil thans over dat punt niet uitwijden; ik wil alleen te kennen geven, dat het mij voor alsnog onuitvoerbaar en zonder groot nut voorkomt." Ik bewonder de fijnheid, waarmede de bestrijders van den Minister hierop hebben gewezen. Ik kan het hun niet ten kwade duiden, dat zij dit hier hebben doen gelden met al het gewigt dat zij er op konden leggen. Maar ik vraag, als men het oog slaat op de practische resultaten, of het dan wel de juiste tijd is, daartegen nu te velde te trekken. Is de Minister voornemens in deze of in de volgende maand bevelen naar Java te zenden, dat de dwang geheel moet ophouden; wil hij dat dadelijk van Gouvernementswege contracten met de inlandsche bevolking worden gesloten? Als dit het geval ware, dan had de oppositie gelijk en ik zou mij bij haar voegen. Maar waarom geloof ik dat, als eenmaal de tijd daar is, het Gouvernement niet meer zelf ondernemer van cultuur-producten kan zijn? Omdat het dan daaruit geen voordeelen meer kan trekken. Waarin toch bestaan die voordeelen? In het geringe loon in verhouding tot de waarde van het geproduceerde. En als nu het Gouvernement ook ondernemer zou moeten zijn en in concurrentie met particulieren zou moeten treden, dan zou het dit niet kunnen volhouden. Maar zoover zijn wij nog niet.

Eerst moeten met kracht pogingen worden aangewend om den dwang te kunnen opheffen. — Wat nu de rede van den heer de Brauw betreft, deze zeide in de eerste plaats: „Nu heeft het mij verwonderd dat de koloniale oppositie, of zij, die men gewoon is daaronder te rangschikken, de plannen van den Minister goedkeurt, althans dat zij een Minister wil steunen, die dergelijke plannen heeft. Ik spreek altijd in de veronderstelling dat ik gelijk heb, dat het plan van den Minister verkeerd is. Dit feit is zeer opmerkelijk. Mij dunkt dat het de pligt ware van de koloniale oppositie, om, wanneer de Minister plannen heeft die zij moet afkeuren, hem *niet* te steunen. En dat de beginselen van den Minister omtrent de cultures ook niet de beginselen zijn van de koloniale oppositie, geloof ik daarom, omdat de geachte afgevaardigde uit Almelo in de zitting van 14 mei jl. heeft gezegd, dat het stelsel van den Minister eene onmogelijkheid is. Het is mij dus onbegrijpelijk, dat die oppositie den Minister wil appuyeren, die zoodanige onuitvoerlijke middelen in toepassing wil brengen. Ik heb mij daarvan de reden afgevraagd; zou nu de reden ook daarin kunnen gelegen zijn dat de koloniale oppositie ziet, dat met de plannen van den Minister haar doel met de op hoog gezag ingestelde cultures noodwendig moet bereikt worden, althans dat daardoor verwarring zal ontstaan in het stelsel en alzoo de cultures, door het Gouvernement gedreven, daaronder zullen lijden en misschien verdwijnen." Wanneer die spreker gewaagt van koloniale oppositie, dan heeft hij hier mij op het oog. Ik verheug mij dat dit akelige woord thans, ten minste wat mij betreft, zal en moet verdwijnen, en dat ik dus thans het hoofd vrij kan opsteken. De heer de Brauw meent dat ik om mijn doel te bereiken: vernietiging der Gouvernements-cultuur, langs een omweg dezen Minister steun. Ik antwoord daarop: nooit heb ik door omwegen mijn doel trachten te bereiken. Ik heb altijd hier omtrent de koloniale zaken openlijk gezegd wat mijne bedoelingen waren. De beschuldiging dus van langs omwegen mijn doel te willen bereiken, is onverdiend. Ik heb nu de redenen opgegeven, waarom ik den Minister steun. Het is waar, er bestaat nog een punt van verschil, maar ook die afwijking zal voor mij geen reden opleveren om nu iets te doen, waartoe de geachte spreker uit Gouda mij wil aanzetten, om nu weder oppositie te voeren tegen dezen Minister van Kolonien. Ik laat dit thans aan hem over.

Ik heb nog eene rekening met den heer de Brauw af te sluiten. Hij heeft, hoe zal ik het noemen, een gemoedelijk woord gesproken tot de zoogenaamde liberale kolonialen: „Wilt gij, zeide hij, het onderscheid weten dat ik mij voorstel dat bestaat tusschen de behoudende en de liberale koloniale politiek, dan geloof ik dat de laatste door dwang van bepalingen, van wetten, van voorschriften verkrijgen wil wat niet anders is te verkrijgen dan door den natuurlijken loop van zaken." Wij verlangen dat de dwang worde opgeheven, en die dwang rust op besluiten en bepalingen, ja zeer ingewikkelde bepalingen. Het komt mij dus voor, dat de heer de Brauw redeneert op de wijze zoo als ik wel eens heb hooren redeneren omtrent de slaven in de West. Zij moeten vrij worden, zegt men; maar niet met dwang, niet voor dat de tijd daar is; men moet geduldig afwachten tot dat de menschen van zelf vrij worden. Verder zeide de heer de Brauw: „Ziet, gij zijt ongeduldig en wij hebben geduld." Maar, mijne heeren, waar is van dat ongeduld gebleken; ik ben nu al sedert 12 jaren in deze Kamer. — „Verlangt gij eene handelwijze (zeide de heer de Brauw verder) die ons beider doel in de hand kan werken, vordert gij handelingen van uwe ambtenaren die dat doel niet tegenstreven, wilt gij bevelen en voorschriften in dien geest, ik heb er vrede mede; laat dit geschieden overal waar het mogelijk is en waar vrije arbeid zich natuurlijk ontwikkelt, maar geen dwang om den dwang van het cultuurstelsel te doen verdwijnen, geen dwang van voorschriften." Ik herinner hier slechts dat dit juist de reden was der bestrijding van den voorlaatsten afgetreden Minister van Kolonien. „Maakt de Javaan beter, vervolgde de heer de Brauw, ontneemt hem de slaafsche onderwerping waaraan die Oostersche stammen onderhevig zijn, die, wanneer een hoogere spreekt, hen doet buigen, zwijgen en toestemmen; maakt van den Javaan een mensch die zijne waarde gevoelt." En dit, mijne heeren, moet nu alles gedaan worden terwijl de Javaan altijd nog blijft onder den dwang van het cultuurstelsel. Neen, zoo lang die dwang bestaat is zij een onoverkomelijke slagboom tegen datgene wat de heer de Brauw verlangt. „Gij zult dit doel (vervolgde hij) niet door uwe voorschriften en bevelen tot regeling en nog eens regeling bereiken, maar door zijne opleiding tot hooger. Gaat niet tegen de verspreiding van het Christendom; dit is, wel is waar, niet een spoedig, maar een krachtig en zeker middel om verbetering in dien geest aan te brengen; laat den beschavenden invloed van die godsdienst, die Europa beschaafd heeft, ook dáâr toe." Maar, mijnheer de voorzitter, wanneer hebben wij tegengegaan de vrijheid om in Indië het Christendom te verspreiden? Waren de slagboomen daartoe van ons afkomstig, of van hen die het stelsel van den heer de Brauw voorstaan? Laat mij echter waarheid spreken: het is u niet te doen om datgene wat hier gezegd is; het is te doen om de millioenen. Wil men daarom den dwang niet opheffen, omdat men vreest dat de Javaan dan niet zal worden beschaafd? Dit argument heb ik hier nog nimmer gehoord. Wel heeft men altijd gezegd: heft den dwang niet op, want anders verliest gij de millioenen.

Mijnheer de Voorzitter! Ondanks mij zelven heb ik het een en ander gezegd, want de spreker uit Almelo, die zoo kalm deze discussie heeft bijgewoond, is daartoe van de eene en andere zijde geprikkeld. Ik heb hier ook het oog op den geachten afgevaardigde uit Delft, den heer Wintgens. Deze heeft aangehaald het oordeel van een *eenvoudig burger.* Hij heeft die man laten spreken, en wat zeide die man: wij hebben jaarlijks uit de Oost millioenen; en nu willen zij mij die millioenen ontrukken, en ze geven aan particulieren. Die millioenen zijn het eigendom van mij en mijne nakomelingen, en het algemeen belang is dat van mijne nakomelingen. Maar mijne heeren, wie was die *eenvoudige burger?* Dat was *Droogstoppel.* De geachte spreker uit Delft heeft hier de redeneringen van Droogstoppel aangehaald (gelach). Nu kom ik er voor uit dat ik niet bestand ben tegen die argumenten van Droogstoppel, van dien braven, eerlijken, Christelijken Droogstoppel. Ik zal toch trachten er iets van te zeggen, want ik erken, er zijn Droogstoppels, en onder de kiezers, aan wie de heer Wintgens de beslissing over de koloniale vraagstukken wil onderwerpen, zijn ook Droogstoppels. Ik zal daarom twee opmerkingen maken, die ik den geachten spreker uit Delft verzoek namens mij aan Droogstoppel mede te deelen. In de eerste plaats: de millioenen, waarin die man zich verheugt, komen alleen door de hooge marktprijzen. Als deze niet sedert jaren verdubbeld waren, als de prijzen van de suiker en de tin niet enorm waren gestegen, dan was Droogstoppel zijne millioenen kwijt. En als Droogstoppel nu daarop iets mogt antwoorden, dan verzoek ik hem dit te zeggen: In 1854 is opgerigt in een naburig Land, maar met het geld van Hollanders, een vulkaan. Toen stond het ijzer 70 shillings de Engelsche ton. Men zeide dat de prijs van het ijzer zou rijzen, want dat er meerdere behoefte was. En toch is het ijzer gedaald tot 45 shillings. En waar is nu de vulcaan gebleven? Ik verzoek hem dus aan Droogstoppel te zeggen: wij willen niet de millioenen aan de schatkist ontnemen, maar ons streven is, om die millioenen met meer zekerheid te verkrijgen, namelijk door belastingen. Nu is door een ander lid gezegd: gij zijt in gebreke gebleven om de voordeelen van uw stelsel aan te toonen. Dat lid heeft eene eigenaardige koloniale politiek. Hij wil den Indischen grond verdeelen, en een gedeelte afstaan voor particulieren arbeid, en het ander deel behouden voor de Gouvernements-cultuur. Hij heeft verklaard daarvan een groot voorstander te zijn en eischte vrij op om thans te doen, waarin ik tot dusver in gebreke zou zijn gebleven. Als dat lid verlangt, dat ik hem zal voorleggen een uitgewerkt, volledig ontwerp nopens de inkomsten van het Rijk, wanneer op Java alle dwang zal zijn opgeheven, dan verklaar ik mij daartoe niet in staat. Is het toch mogelijk dergelijke berekening te maken met eenige juistheid van een toestand, die nog geheel in de toekomst ligt en alleen zal ontstaan wanneer de maatschappij dáár geheel anders zal zijn. Maar die spreker vergeet ook twee eigenschappen van ons stelsel. In de eerste plaats: wij willen langzaam en niet op eens dien toestand als door een tooverslag doen ontstaan. Ten tweede wij verlangen, en dit is reeds herhaaldelijk verklaard, dat elke maatregel, die men op dien weg neemt, getoetst zal worden aan het belang van het Vaderland. — Ik heb nog eene tweede opmerking, die ik den heer Wintgens al weder verzoek aan zijn *eenvoudigen burger* over te brengen. Zij is deze: het cultuurstelsel is magteloos geweest om de laatste 15 of 20 jaren iets meer te produceren. De productie is niet alleen stationnair gebleven, maar zij is achteruitgegaan. En dat wel in welken tijd? dat de prijzen van die producten verdubbeld zijn. Is dat nu denkbaar in een gezonden toestand? is dat denkbaar in een Land als Java, met die gronden dáár, vatbaar voor eene productie vijfmaal grooter dan thans. Daar blijft de productie stationnair door het cultuurstelsel, in een tijd dat de prijzen verdubbeld zijn. Nu heeft de Minister te kennen gegeven, dat hij de vermeerdering der productie mogelijk acht door de ontwikkeling der

particuliere industrie. Zij die dit dus bestrijden, verlangen geene vermeerdering van productie, maar behoud van het cultuurstelsel in zijn tegenwoordigen toestand. En nu zeg ik tot geruststelling van hen die bang zijn voor verandering: wij willen dat de Staat zijne inkomsten trekke van de particuliere ondernemingen. Ik heb daar sedert jaren op aangedrongen; ik heb verlangd dat men voorschriften make, waarbij die ondernemingen aan belasting worden onderworpen. Dit is tot nu toe niet geschied en ik ben overtuigd dat vermeerdering van productie door dat stelsel zal worden verkregen.

Ik eindig. Ik herhaal dat ik mij de bevoegdheid voorbehoud op de bijzonderheden bij Hoofdstuk XI terug te komen. Ik herinner, dat ik mij geheel bepaald heb bij die argumenten die ontleend zijn aan de belangen der schatkist, en dat ik niet gesproken heb van een hooger gezigtspunt, waarvan men deze zaak ook kan bezien.

Na de schorsing is de heer *van Zuylen* het eerst aan het woord. Hij repliceert en geeft eene nadere toelichting zijner rede. Het is zijne vaste overtuiging dat, zoo men de beschaving van den Javaan wil bevorderen, men dan de invoering van het Christendom in de hand moet werken. Met het grootste genoegen heeft hij dat vernomen. Hij wenschte gaarne de Kamer in de gelegenheid te stellen door stemming zich te verklaren, of zij in het tegenwoordig Kabinet vertrouwen stelt. Wordt toch de begrooting afgestemd, dan zal zij zeker een bewijs van afkeuring en wantrouwen geven, maar als het hoofdstuk wordt aangenomen, dan is het daarom nog geen volkomen bewijs dat het stelsel der Regering wordt goedgekeurd. De Regering moet regeren en niet geregeerd worden. De Minister van Kolonien schijnt wel de man niet om geregeerd te worden, maar hij heeft hier vooral het oog op andere leden van het Kabinet, die zich bij de voordragten nopens de nationale militie, de regterlijke organisatie en den Raad van State zwak en beginselloos hebben betoond. De Regering had daarbij eerst beginselen op den voorgrond gesteld, waaraan zij veel hechtte, en daarna is zij van gevoelen veranderd, en heeft die beginselen opgeofferd. Hij vraagt hoe met name de voordragt nopens den Raad van State laatstelijk is aangenomen. Men heeft Ministers beginselen hooren verdedigen die zij nog kort te voren hadden bestreden. Spreker zal zich door de verwijten van sommige Ministers, bepaaldelijk door dien van Binnenlandsche Zaken, niet laten afschrikken om hier openlijk over de handelingen der Regering te spreken. Dat een en ander had z. i. nog veel van de politiek die men genoemd heeft de *politique de succès à tout prix*. Hij moet bij deze gelegenheid ook van zich zelven spreken. Hij behoort nog tot hen die hechten aan beginselen. Zijne overtuiging is, dat een beginselloos en zwak Ministerie niet regeren kan. Daarom is hij ook uit het vorig Ministerie getreden. Hij beweert dat de vorige Ministerraad niet onkundig is gebleven van de redenen die zijne aftreding hebben veroorzaakt. Hoezeer hij nu niet gelooft dat de Kamer zijn voorbeeld volgen zal, zal hij stemmen tegen hoofdstuk II, waarbij *alle* Ministers betrokken zijn, ten einde daardoor een bewijs te geven dat hij geen vertrouwen in het geheele Ministerie stelt. Mogt echter hoofdstuk II worden aangenomen, dan behoudt hij zich voor de stem die hij over elk afzonderlijk hoofdstuk zal uitbrengen.

De heer *van Goltstein* zegt dat de koloniale questie zoo zeer de algemeene beraadslagingen beheerscht, dat hij wenscht zich daartoe te bepalen. Het was zijn voornemen eenige opmerkingen te maken nopens de algemeene rigting van het Ministerie, maar na den loop dien de beraadslagingen hebben genomen, zal hij zich tot het bedoelde enkele punt bepalen. Wat is hier de questie? Moet het streven der Regering zijn de voortdurende handhaving van het cultuurstelsel, of de oplossing daarvan in vrijen arbeid. Die questie kan niet worden opgelost door eene algemeene bespiegeling of door eene bloote verwijzing op de voordeelen van dit of dat stelsel; maar moet enkel getoetst worden aan art. 56 Regerings-reglement. En dan is het de vraag, of het denkbeeld van voortdurende instandhouding of oplossing in dat artikel is opgesloten. Spreker behoeft hieromtrent slechts te lezen den aanhef van dat artikel. Er wordt daar niet gesproken van *voortdurende* instandhouding van het cultuurstelsel, maar van instandhouding *zooveel doenlijk*, dat is *zooveel de omstandigheden dit zullen toelaten*. En wat leest men verder in dat artikel? Dan volgen de voorwaarden en grenzen binnen welke het cultuurstelsel beperkt wordt. Een dier grenzen is dat er aan den gedwongen arbeid eene belooning zal worden toegekend op gelijke lijn als die aan den vrijen arbeid, waarin dus reeds het denkbeeld doorstraalt beiden zooveel mogelijk op gelijke lijn te stellen en dus een overgang te maken van den gedwongen tot den vrijen arbeid. En waartoe moet dat alles leiden, wat is het einddoel daarvan? „Ten einde *alzoo*, dus *op die wijze*, te komen tot voorbereiding eener regeling, steunende op vrijwillige overeenkomsten met de betrokken gemeenten en personen, als overgang tot eenen toestand, waarbij de tusschenkomst des Bestuurs zal kunnen worden ontbeerd." Alle voorwaarden en perken moeten dus leiden tot eindelijke vrijstelling van den arbeid. Nu kan men vragen: hoe is het mogelijk om tot die vrijwillige overeenkomsten te geraken, en wat zal er geschieden als men weigert te contracteren? Datzelfde werd reeds bij de vaststelling van art. 56 overwogen, maar heeft toen niet gegolden. Nu bestaat die *wet* en moet nageleefd worden. Vroeger was de bevolking afkeerig van den arbeid, maar later werd zij daaraan meer gewoon met het oog op de voordeelen, en dat zal gaandeweg toenemen als men art. 56 goed uitvoert. Opmerkelijk is het dat de heer Baud, die zulk een groot voorstander van het cultuurstelsel was, bij de overweging van art. 56 tot de erkentenis kwam dat het cultuurstelsel was onnatuurlijk, enkel en alleen aangenomen uit nood, wegens de behoeften der schatkist, en dat men moest terugkomen tot het stelsel van vrijen arbeid. Spreker is het dus geheel eens met den Minister van Kolonien in het streven om allengskens en op bedachtzame wijze het cultuurstelsel door een beter stelsel te vervangen. En dus is de eenige vraag, of de overgang bedachtzaam genoeg zal geschieden, en in dat opzigt heeft hij een *volkomen vertrouwen* op den Minister van Kolonien.

De heer *Duymaer van Twist* (voor zoover hoorbaar) zal drie punten behandelen: 1⁰, het *Regerings-reglement*. Als wij, zegt spreker, over het cultuurstelsel raadplegen, dan is er geen vrij veld; de discussie is *beperkt*, en wel door art. 56. Zoolang eene wet nog kracht in Nederland heeft, moet dat artikel gehandhaafd worden. Men kan verschillen over de middelen en het tijdstip van toepassing, maar de *wet* moet worden nageleefd. En die wet wijst duidelijk de rigting aan welke moet gevolgd worden, en daarmede moeten de maatregelen der Regering overeenkomen, zoolang die wet bestaat. — Antwoordende op het gezegde van den heer de Brauw, dat allen vermijding van dwang willen, merkt spreker op: als dat zoo is dan is een gewigtige stap voorwaarts gedaan. Maar als dat waar is, moeten dan ook niet de voorschriften daarmede in overeenstemming worden gebragt?

2.⁰ De questie der *millioenen*. Die questie is volstrekt niet gering, als men bedenkt de afhankelijke positie van onzen finantiëlen toestand van de opbrengsten der Oost-Indische finantien. — De voorstanders van het behoud van het cultuurstelsel zeggen dat de millioenen zullen verminderen als de inlanders beter betaald worden. Maar daar tegen staat over dat in sprekers stelsel *a*, de enorme winsten van de contractanten zullen terug komen tot een redelijk peil, en *b*, dat eene belasting op de particuliere ondernemingen kan worden ingevoerd die zeer goed gedragen kan worden.

3⁰. Een woord over de rede des Ministers van Kolonien. Spreker heeft die met groot genoegen aangehoord, want hij moet zeggen dat zelden een stuk hem zoo onaangenaam getroffen heeft, als het stuk van 23 april jl.: de rede van den Minister van buitenlandsche Zaken. Spreker heeft toen reeds gezegd dat hij niet gelooven kon dat dit de uitdrukking was der gevoelens van den Minister van Kolonien; maar hij had er bijgevoegd: laten wij ons oordeel opschorten tot dat er een zelfstandig stuk van laatstgemelden Minister te voorschijn komt; en daarop is ontvangen de Mem. van Beantw., en daarin vond ik de bevestiging, zegt spr., mijner verwachting. Toen werd het hem duidelijk en gisteren is het hem nog meer helder geworden dat het aanvankelijk doel was om de *afgestemde* koloniale politiek langs een anderen kant binnen te brengen, en dat straalt ook duidelijk door in den brief van den heer van Zuylen aan den Koning, gisteren gedeeltelijk voorgelezen. Die toeleg is mislukt; de Minister van Kolonien is aan zijne beginselen en overtuiging getrouw gebleven. En dat juist geeft spr. vertrouwen en doet hem verklaren: dat, zoolang deze Minister het Departement van Kolonien zal besturen in deze rigting, hij hem volgaarne zal ondersteunen. — Wil dat nu zeggen, merkt spr. op, dat ik in alles eenstemmig denk met den Minister? Neen, dit is onbestaanbaar bij zelfstandige eigen bewuste mannen. Bij deze kan niet altijd eenstemmigheid in alles heerschen. Spr. wil volstrekt niet vooruitloopen op de mogelijke verschilpunten, maar er is een punt van verschil dat hij thans kan aanwijzen. Niet verschil tegen den Minister nopens de langzame oplossing van de dwangcultuur in vrijwilligen arbeid; maar of dit mogelijk is door overeenkomsten *met het Gouvernement*, deswege verzoekt hij den Minister nog eens aandachtig te overwegen of die weg wel de beste zij. Men zegt wel: laten wij de proef nemen; valt die niet goed uit, dan is er niets verloren. Maar spreker is het daarmede niet eens, want er zou wel nadeel uit kunnen ontstaan; wij zullen langs dien weg niet vooruitgaan. Ten slotte dringt spreker sterk aan op de wettelijke regeling van de vrije industrie. Hij zegt dat daaraan volstrekte behoefte bestaat.

De heer *van der Linden* zal over de questie der cultures, nadat reeds 12 jaren daarover gesproken is, op dit oogenblik niet verder uitwijden. Hij wenscht alleen ten aanzien van de koloniale aangelegenheden *één* feit te constateren, dat is de beteekenis die aan de afstemming ten vorigen jare van het XIde Hoofdstuk moet worden gegeven. Dit is van belang, omdat, zooals men zich uitgedrukt heeft, het politiek moment geconcentreerd is in de koloniale questie. Het is vooral na de rede van den Minister van Kolonien wenschelijk dat dit punt worde uitgemaakt. Is dat Hoofdstuk alleen afgestemd, omdat de regeling van de suikercultuur, in strijd met de motie van orde der Kamer, niet bij de wet had plaats gevonden? Neen, die afstemming is geschied omdat men zich niet kon vereenigen met de geheele koloniale politiek van het toenmalig hoofd van het Departement van Kolonien. Hij bewijst dit door de aanhaling van de redevoeringen bij die gelegenheid gehouden door de heeren van Bosse, van Twist en een lid uit Zeeland. Er was onophoudelijk strijd gevoerd tusschen behoud en reactie, en die afstemming was er de uitslag van. En dit blijkt volkomen uit de rede, toen door den heer van Nispen gehouden, die voorgestemd en openlijk en rond gezegd heeft dat hij dit deed omdat hij homogeen met het stelsel van den Minister was. Ook een ander lid recapituleerde de verschillende gevoelens en leide daaruit af, dat, bij eene afstemming, het tot dusverre gevolgde stelsel werd afgebroken. De toenmalige Minister vroeg als 't ware om eenen wapenstilstand, en zeide dat zij, die voor zijne begrooting zouden stemmen, door hem niet zouden beschouwd worden als zijne meening uit te drukken. Die wapenstilstand werd door de Kamer niet aangenomen. De kracht van het door de Kamer genomen besluit kan nu niet worden verbroken, doordien thans een enkel lid eene nadere uitlegging geeft aan de stem toen door hem uitgebragt. In den loop dezer discussie is er veel gesproken van zekere circulaire-depêche, waarin de koloniale politiek werd behandeld. Zoowel de Minister van Kolonien als de Ministerraad, heeft de daarin vervatte voorstelling verworpen. Nu doet het hem leed dat er geen Minister van Buitenlandsche Zaken tegenwoordig is, daar hij hem dan in overweging geven zou, eene dergelijke circulaire, maar in anderen zin, aan onze gezanten te rigten. De voorname reden waarom hij het woord gevraagd heeft, is om gevolg te geven aan de uitnoodiging van het geëerde lid uit Zwolle, die de vraag heeft gedaan waaraan het toch toe te schrijven is dat de zaken in de laatste jaren niet vooruitgaan. Nu wenscht spreker volstrekt niemand te kwetsen, maar hij meent toch dat men de zaken niet moet verwarren. Het geachte lid uit Zutphen heeft ontkend dat er slechts twee partijen bestaan, en hij heeft gevraagd: toon mij de grenzen van die twee partijen; kan men dat niet doen, dan moet men de fusie-ministerien niet hard vallen; en waarom zou men geen coalitie-ministerien gelijk elders kunnen hebben? Spreker moet bekennen dat hij veel meer het gevoelen van het lid uit Zwolle is toegedaan. Hij gelooft niet dat er slechts twee partijen in den Lande bestaan. Ook in het constitutioneele Engeland worden er meer aangetroffen. Hij gelooft dat dit ligt in de vasthoudendheid van personen aan hunne beginselen. Dat eerbiedigt hij; maar wat hij niet kan goedkeuren, is dat men van daag vergeet wat men gisteren voorstond, en dat men als het ware bij de maand van gevoelen verandert. Hij kan ook begrijpen dat verschillende rigtingen zich op een oogenblik vereenigen om een doel te bereiken, maar is dat verwezenlijkt, dan moet de coalitie ophouden. Hij kan niet begrijpen hoe een Kabinet van fusie bestaan kan, want ieder lid moet daarin aan zijne rigting getrouw blijven; en hoe is het nu mogelijk te regeren door een Kabinet waarin men drie a vier rigtingen aantreft? Het beginsel van zoodanig Kabinet is dan eigenlijk een mengelmoes, dat men zou kunnen bestempelen met den naam dien men aan zekere spijs geeft. Waar blijft in zoodanig Kabinet ieders beginsel? Hij kan zich daarmede dan ook volstrekt niet vereenigen. Het ligt in den aard der zaak dat daardoor het vertrouwen verloren gaat, en dat politieke demoralisatie daarvan het gevolg is. Hij vindt niets nadeeliger dan dat vlotten van personen tusschen verschillende rigtingen. Hoe kan men de grenzen van elke rigting aanwijzen, heeft men gevraagd. Maar men heeft toch dag en nacht; daar tusschen ligt de schemering, dat is de fusie. En als men nu altijd in de schemering heeft voortgesukkeld, dan wordt het tijd dag of nacht te verkrijgen. Te vergeefs ziet hij uit naar den drang van omstandigheden die het Kabinet van 1858 heeft doen ontstaan. Men heeft wel gezegd er zijn gematigde liberalen en gematigde conservatieven. Tegenover den lof die aan die rigtingen is toegezwaaid, zal hij eenvoudig overstellen wat een lid uit Nijmegen ten vorigen jare zeide, dat de Kabinetten van die rigtingen zich onderscheiden door kleurloosheid, onverschilligheid, handelende naar omstandigheden. Naar zijne overtuiging maakt de vastheid van kleur den waarborg van een Ministerie uit; maar het overstappen van het eene Ministerie tot het andere heeft nooit zijnen bijval kunnen verwerven. Hij wil het gevraagd hebben: wat was het fusie-Ministerie van 1858 en dat van 1860, met den President-Minister aan het hoofd? Beiden noemden zich gematigd liberaal; en het tegenwoordig Kabinet, de Ministers zeggen: wij zijn allen liberaal. Maar vraagt men hen: zijt gij liberaal bij uitnemendheid? Neen dan is dit het geval nog niet. Bij deze gelegenheid heeft men wel gesproken van *la politique du succès*. Het schijnt tot de stellingen van die staatkunde te behooren, dat men de votums van de Kamer niet acht.

Er zijn talrijke voorbeelden aan te halen, dat er zelfs met algemeene stemmen motien zijn aangenomen die geen Engelsch Minister zou geduld hebben, en waarvan in dat Rijk het gevolg zou zijn geweest aftreding of ontbinding. Hier echter blijft de Minister, en er scheen zelfs zoo weinig gevoeligheid te bestaan, dat de Ministers stil zijn voortgegaan, zonder zich om die motien in het minst te bekreunen. Maar dan moet men zich ook niet verwonderen over de scherpte van toon, die er van wege de Kamer het gevolg van is, en die bij het in acht nemen van de constitutionele vormen door den Minister voorzeker niet zou zijn aangeslagen. Toen de motien van orde, door de Kamer aangenomen, geen gevolg hoegenaamd hadden opgeleverd, was het voor de Vertegenwoordiging wel noodig klem daaraan bij te zetten. Zoo daaruit geene ontbinding of aftreding voortvloeit, dan wordt de kracht der Regering er door verlamd.

Eindelijk nog een woord over het belastingstelsel. Spreker is onvoldaan over de rede van den Minister van Finantien. Hij had gehoopt dat die Minister zijne ontwerpen in algemeene trekken zou hebben blootgelegd, maar hij heeft tot zijn leedwezen teleurstelling ondervonden. De Minister denkt thans aan geene afschaffing van belastingen, maar spr. wenscht te weten wanneer dan. De Minister wil eerst partiële verbetering der belastingen en dan aanneming van een stelsel. Dat acht spreker noodlottig. Er zijn belastingen die verdwijnen moeten, en daaronder rangschikt hij die op de brandstoffen en het vleesch. Er is een te kort, er is eene spoorwegwet, waaraan hij zijne toestemming niet heeft gegeven, maar waarvan men de uitvoering verzekeren moet. Daarom moet men de begrooting van uitgaven zooveel mogelijk inkrimpen. Het tegenwoordig oogenblik is juist geschikt om den druk der belastingen over te brengen daar waar die billijker en ligter kunnen worden gedragen. De belastingen op brandstoffen en vleesch kunnen niet blijven bestaan tot zoolang alle belastings-wetten zullen zijn herzien en verbeterd. In de bestaande omstandigheden zal de Natie gewis tot opofferingen bereid zijn, wanneer men een billijk en regtvaardig belastingstelsel invoert. Die taak moet met kracht worden aangevat. Het was voor hem dus eene grievende teleurstelling, toen hij vernam dat de Minister van Finantien dien weg niet opging, zoodat hij hem ook niet kan ondersteunen.

De heer *Idzerda* behandelt ook het koloniale vraagstuk, bepaaldelijk art. 56 van het Regerings-reglement. Hij is het eens met den heer van Goltstein, dat de strekking zijn moet om het bestaande cultuurstelsel in vrijen arbeid te doen oplossen. Hij gaat na wat bij de vaststelling van art. 56 voorgevallen is, en komt daarbij tot de slotsom, dat gemeld artikel in liberalen geest moet worden uitgelegd. Hij acht het voor Kolonien en Moederland van het hoogste belang dat Indië worde opgeleid tot zelfstandigheid en beschaving, en dat de grond voor verdere productie worde ontwikkeld. Hij wenscht alzoo, dat de productie niet stationnair blijve, maar daaraan die uitbreiding worde gegeven, welke voor de algemeene ontwikkeling noodzakelijk is, en die onschatbaar zijn zal voor Koloniën en voor het Moederland.

Het vervolg der beraadslagingen wordt bepaald op morgen, zaturdag ten 11 ure.

Daarna wordt de Vergadering gescheiden.

In de zitting van de Tweede Kamer van woensdag 27 dezer is ingekomen een adres van den Gemeenteraad te Schoonhoven, houdende adhaesie aan het adres van den kerkeraad der Hervormde gemeente te Groningen, wegens wijziging der wet op het personeel.— Dit adres is verzonden naar de commissie voor de verzoekschriften.

STAATSBEGROOTING

VOOR HET

dienstjaar 1862.

IIIDE HOOFDSTUK. — *Departement van Buitenlandsche Zaken.* — Het bij de Memorie van Beantwoording gevoegde gewijzigd wetsontwerp betrekkelijk het IIIde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1862 werd, naar aanleiding van art. 34 van het Reglement van Orde, naar de afdeelingen der Tweede Kamer ter overweging verzonden. Hoewel bij dit onderzoek over verschillende punten van gedachten is gewisseld, en zelfs omtrent enkele nadere inlichting werd verlangd, heeft toch de Commissie van Rapporteurs zich tot het uitbrengen van een beknopt *Eindverslag* geregtigd geacht, daar aan de Regering bij de openbare beraadslaging de gelegenheid niet zal ontbreken om de gewenschte inlichting te verschaffen of in wederlegging, zoo noodig, te treden. Aan dat eindverslag wordt het volgende ontleend:

§ 1. De aandacht viel het eerst op den vorm der nieuwe voordragt. Het aangeboden wetsontwerp heet een gewijzigd ontwerp en is als zoodanig ingediend; het draagt tevens in het algemeen het karakter van hetgeen men eene tijdelijke credietwet pleegt te noemen. Maar inderdaad is het noch het een, noch het ander. Als *gewijzigd wetsontwerp* zou het hebben moeten berusten op den grondslag van het oorspronkelijk ingediende ontwerp, en tevens de definitieve begrooting voor het gansche dienstjaar moeten omvatten. Om voor eene bloote credietwet door te gaan, had het zich moeten bepalen bij de opname der posten van de loopende begrooting, met beperking voor een half jaar, of welken korteren termijn men verkiezen aan te nemen, en zou het, naar den gebruikelijken vorm, bij eene afzonderlijke Koninklijke boodschap moeten zijn aangeboden.

Er waren leden, die het ontwerp liever niet als eene crediet-aanvraag wenschten beschouwd te zien, waartoe, huns inziens, ook geene termen bestonden, omdat de Kamer zich niet definitivelijk over het oorspronkelijk ontwerp had uitgelaten, en de aftreding des Ministers van Buitenlandsche Zaken niet op grond van afkeuring, nog minder van afstemming der begrooting heeft plaats gehad. Men moet het er voor houden dat het IIIde hoofdstuk in overeenstemming met het geheele Kabinet was opgesteld. Er was mitsdien geen beletsel aanwezig, dat een ander lid van het Kabinet, nu de tijdelijke Minister, zich met de verdediging daarvan belastte. Zoowel de regeling der gezantschaps-tractementen als andere gewigtige onderwerpen van internationaal belang, die niet alleen de persoon des Ministers betroffen, hadden dan kunnen behandeld en beslist worden. En hiertoe zou te meer aanleiding hebben bestaan nu ook, op de onverklaarbare uitzondering na, de nieuwe regeling der bezoldiging voor de gezanten, de in het Voorloopig Verslag aangevoerde onderwerpen na de aftreding van den Minister van Buitenlandsche Zaken door de Regering zijn beantwoord.

Er waren intusschen ook leden, die, hoewel de[...] in het gevoelen, dat de gebruikelijke vorm [...] credietwet afzonderlijke aanbieding zou ge[...] hebben, daaraan minder gewigt hechten, [...] allezins doelmatiger vonden, dat men aan den te benoemen Minister geheele vrijheid liet [...] kennis van zaken zijne begrooting naar eigen [...] te ontwerpen. Ook voor de Kamer kan [...] anders dan wenschelijk zijn, zoo spoedig [...] met de denkbeelden van het nieuw optredend[...] van dit departement bekend te worden, wa[...] behandeling eener begrootingswet de geschik[...] legenheid opent. Zelfs wilden sommigen, [...] oog op belangen, die meer of minder dring[...] ziening en afdoening vorderen, als daar zij[...] tractaat met België over de aftappingen, de [...] ting van spoorwegen, eene nieuwe handels[...] komst met Frankrijk, de losmaking van Limburg [...] den Duitschen Bond, in overweging geven, [...] bruikelijken termijn van zes maanden voor de[...] met de helft te verkorten.

Omtrent het tractaat over de aftappingen [...] evenwel bij onderscheidene leden de wensch [...] staan, dat het door de Regering, onafhank[...] de benoeming eens nieuwen Ministers van Bu[...] sche Zaken, in verdere behandeling en met [...] king der Kamer tot afdoening zou worden [...] Het tijdelijke hoofd van dit departement, [...] is welligt bij uitnemendheid voor deze taak [...] wezen en daartoe uitgerust.

§ 2. Welk verschil er intusschen moge b[...] omtrent den vorm, waarin de voordragt had [...] zijn aangeboden, nu de Regering zelve de [...] als tijdelijke en „voorloopige voorziening" i[...] hoeften van het departement voorstelt, had zij [...] verhooging daarbij behooren voor te dragen, [...] een overgroot aantal leden niet gezind om, [...] lating van den steeds gevolgden weg, *bij voo[...] maatregel*, zelfs tot de geringste uitbreiding [...] gaven voor de dienst mede te werken. Zij [...] mitsdien alsnog ernstig aan op de reductie [...] verhoogde posten, in overweging gevende [...] de uitgaven onder art. 14, in zooverre deze [...] genten aard mogten wezen, eene afzonder[...] vraag te doen. Alleen op die wijze zou de [...] benoemen Minister de zaak in ongepraeju[...] toestand vinden.

§ 3. Als aangenomen beginsel voor de [...] in Nederlandsche havens van gewapende [...] der Geconfedereerde Staten van Noord-Am[...] den door de Regering opgegeven: dat het [...] zij oorlogschip en geen kaper, òf kaper, doch [...] verkeerende. Zij voegt er bij, dat in casu [...] dan ook niet toegelaten is dan na de *verkl[...]* den bevelhebber, dat het schip geen kaper [...] behoorlijk uitgerust oorlogsvaartuig van de [...] dereerde Staten was. Eenige leden konden v[...] niet zoo gaaf toegeven, dat de jonge vlag [...] scheiden Staten, zelfs bij volkomene twijfel [...] omtrent den aard van het schip, de *Sumter* to[...] schip verheft. Maar dit aangenomen, me[...] althans stellig te moeten tegenspreken, dat [...] *verklaring* van den bevelhebber als afdoe[...] mogen beschouwd worden. Ten einde bu[...] gevaarlijke verwikkelingen te blijven, wilden [...] aanleiding van het gebeurde, er bijzonder o[...] drongen hebben, dat in dit opzigt met de [...] omzigtigheid worde te werk gegaan, en dat [...] stuur onzer kolonien bovendien streng t[...] bij zulke gelegenheden geene handelingen [...] worden, die aanleiding tot regtmatige klagten [...] geven. Omtrent sommige handelingen tijd[...] verblijf van de *Sumter* te Curaçao en Suriname [...] door de consuls der Vereenigde Staten in die [...] bezwaren te zijn ingebragt. Bij dit verlangen [...] zich ook die leden, naar wier oordeel de [...] vlag op een gewoon oorlogschip eerbiedig[...] dert, doch die tevens van meening zijn, [...] aan boord voorhanden bescheiden volding[...] karakter van het schip vooraf moet aangetoond [...]

Streng toezigt meende men ook te moeten [...] met betrekking tot de staatkundige uitgeweken [...] Venezuela, die op Curaçao een veilig toe[...] zoeken. De koloniale autoriteiten behooren [...] paaldelijk te vergewissen, of de door de [...] laansche Regering beweerde aanslagen inde[...] smeed worden, zoomede of er werkelijk co[...] artikelen worden verscheept, en, indien zij [...] met het volkenregt strijdige handelingen o[...] de schuldigen te straffen. Als de Regering [...] aanleiding tot klagten erkent, kan het niet [...] zijn, instructien te geven, om *zooveel mog[...]* handelingen te keer te gaan, maar beho[...] geheel te beletten, waartoe op zulk eene kl[...] en bij het aanwezen van Nederlandsche oorlo[...] de middelen niet schijnen te kunnen ontbr[...]

§ 4. In enkele, gewoonlijk niet slecht [...] Belgische bladen gelezen hebbende, dat [...] landsche Regering de afkoopbaarheid van den [...] tol, waarover in den laatsten tijd veel [...] geweest, in beginsel zou hebben aangenomen [...] onderscheidene leden het verlangen te kennen [...] vernemen wat hiervan zij, of wezenlijk daar[...] kende voorstellen zijn gedaan of zullen g[...] en, indien nu reeds mogelijk, welke voor[...] Regering dienaangaande koestert.

Gedrukt en uitgegeven bij

G. en C. A. van Re[...]

te Rotterdam.